

Вялікае перасяленне уродаў

Кругласутачная камедыя

Пралог. На індыйскім вакзале.

Зала вакзала. Ноч. Як звычайна ноччу ў такіх месцах, на падлозе адно каля аднаго ляжаць людзі ў белай адзежы. Дзве турысткі з вялікімі цяжкімі запlechнікамі, асцярожна пераступаючы праз спячых людзей, усё ж час ад часу, наступаюць на каго-небудзь.

Першая. Я так больш не магу. Я нікуды больш не паеду. Я хачу вярнуцца у гатэль...

Другая. Глядзі пад ногі! Не наступі. Галава! Галава чалавека!

Першая. Калі я зараз жа не памыю галаву...

Другая. У нас усё ідзе, як планавалі... рука!..ехаць засталася толькі пару гадзін.

Першая. Не і не. Ні гадзіны, ні паўгадзіны. Ой, сорры. Я хачу памыцца, выцягнуць ногі.

Адкуль так многа людзей? Чаму ім не сядзіцца дома? Усё едуць, едуць некуды... Ой! Сорры! Сорры!... Я больш не вынесу гэтай мурзатай галавы, гэтых смуродлівых вагонаў, гэтыя тукі-тукі, гэтых уродаў, іх пахі...

Другая. Калі тут заначуем – мы выб'емся з графіку.

Першая. І нічога з таго не будзе. Я хачу памыцца і чыстай легчы ў пасцель. А заўтра, куды хочаш. Ой! Сорры.

З другога боку ў залу парывіста ўбягае заплаканая трэцяя турыстка. Пераскокваючы праз спячых людзей, падбягае на дзяўчат і нешта кажа ім па-французску. Дзяўчаты яе не разумеюць.

Трэцяя. Парле лё франсэ?

Другая. Інгліш.

Трэцяя. Но!Но! (Пераскаквае праз людзей і ляціць на перон).

Першая. (следам). Як можна з адным французскім па свеце ездзіць! Што яна сабе думала? (Глядзіць на спячых). Я не магу на гэта глядзець. (Глядзіць на гэта).

Другая. Гэта Індыя. Гэта нармальна.

Першая. (наступіўшы на нейчыя нагі). Ой! Сорры! Гэта нармальна?

Другая. Толькі калі вернешся дадому – зразумееш, якое гэта шчасце...

Першая. Вярнуцца дадому? Ой!

Другая. Ты зразумееш, якая ты шчаслівая ў параўнанні з імі, і якая няшчасная ў параўнанні з імі.

Першая. Гэтыя ўроды шчаслівейшыя за мяне?...Ой!

Другая. Яны шчаслівыя. Яны іншыя. Сорры. Яны ва ўсім бачаць шчасце. А мы ўсюды бачым толькі адны праблемы і дробязі. На працы, дома. Сорры. Мы не выносім адно аднаго, раздражняемся за кожным разам. А яны не.

Першая. Ой! Сорры.

Другая. Паглядзі ім ў вочы. Тут апошні небарака шчаслівы. У гэтым шчасці яны і ад голаду пухнуць, і кахаюць адно аднаго, сварацца таксама ў шчасці, плачуць ад шчасця...сорры... ў шчасці рыхтуюцца да смерці!

Першая. Ты ў эйфарыі!

Другая. Ты сама пасля будзеш глядзець другімі вачыма. Сорры.

Першая. Ага, як выплюся і памыюся. Закарэлымі вачыма добра й не ўбачыш...

Другая. І ты ўбачыш іх вочы, іх чысціню, радасць, ззянне... Сорры.

Першая. Не ляскаці пустога. Ніколі не паверу..

Другая. Пасля ты ўзгадаеш мае словы.

Першая. Стой. *(Здымае з шыі фотаапарат і працягвае яго сяброўцы).*

Другая. Што?

Першая. Зфоткай мяне з імі.

Другая. Неяк без дазволу няёмка.

Першая. Хутчэй. *(Пазіруе).*

Другая. Іх не відаць у кадры. Прысядзь ніжэй.

Першая спрабуе прыладкавацца каля ляжачых.

Другая. Так лепей. Зрабі шчаслівыя вочы.

Першая робіць шчаслівыя вочы. Другая фатаграфуе шчаслівыя вочы.

Першая. Давай так яшчэ паспрабую. *(Мяняе позу).* Ну як? Нешта шчаслівае ў гэтым ёсць?

Другая. Нешта ёсць...

Калі турысткі сыходзяць, людзі на падлозе прачынаюцца, спяваюць песні пра шчасце і запальваюць духмянасці. Вострыя пахі яшчэ больш іх заводзяць. Нехта пачынае танцаваць. У зал ўваходзіць заплаканая трэцяя турыстка. Шчаслівыя танцуючыя людзі зацягваюць яе ў свой шчаслівы танец.

1. На беларускай кухні.

Звычайная беларуская кухня. Амаль як ва ўсіх: няма за што зачэпіцца воку, але ж усе прызвычайліся. Дзякуй Богу ці Прэзідэнту, што ўсё неабходнае ёсць, а прусакоў няма. Каля акна стаіць Віктар і смачна курыць. З пустымі салатніцамі ўваходзіць яго маці.

Маці. Такое шчасце, што мы зноў усе разам. А ты ніяк не накурышся. Нешта здарылася?

Віктар. Усё добра.

Маці. Паўтары гадзіны не бачыліся, і ня можаш пасядзець з усімі.

Віктар. Так жа сяджу. Зараз падыйду.

Маці. І не злуй.

Віктар. І не злую.

Маці. А як сябе адчуваеш?

Віктар. Выдатна я сябе адчуваю. Увесь вечар толькі ад вас і чую “як ты сябе адчуваеш?”.

Маці. Проста цікава.

Віктар. Так ведайце: я шчаслівы!

Маці. І ў нас жа такое шчасце: бацьку пенсію прыбавілі.

Віктар. Супер! Намнога?

Маці. На 100 тысяч.

Віктар. Гэта сума!

Маці. І мне зарплату абяцалі падняць.

Віктар. Таксама на 100?

Маці. На 50! І гэта за шчасце!

Віктар. Ага! 50 тысяч на дарозе не валяюцца.

Маці. Так.

Віктар. Пра якое яшчэ шчасце раскажаш?

Маці. Іна цяжарная.

Віктар. Ведаю ўжо. І нашто?

Маці. Што нашто?

Віктар. Нашто ёй такое шчасце?

Маці. Другое дзіця – гэта ж шчасце.

Віктар. Так і першае – шчасце. Але ж яго пракарміць трэба.

Маці. Ой, ці многа ім трэба ў такім ўзросце? Галоўнае, што ўнукі ёсць! Брат на тры гады маладзейшы, а ўжо двое дзяцей зараз будзе.

Віктар. Што ж – пашанцавала. І работа нейкая ёсць, і жонка нейкая ёсць...

Уваходзіць Іна. Маці бярэцца за вялікую каструлю.

Маці. Пайшлі садзіцца, гарчае нясу.

Віктар. Зараз. Дакуру.

Маці сыходзіць. Іна працягвае да Віктара руку за цыгарэтай.

Віктар. Табе можна?

Іна. Ай.

Віктар шукае цыгарэту ў сваёй куртцы, якая вісіць на стале, знайшоўшы, падае яе Іне. Іна закурвае.

Віктар. Што раскажаш, аднакласніца? Як нашы?

Іна. Ай.

Віктар. Як на рабоце?

Іна. Ай.

Віктар. Коля нармальна з табой?

Іна выпускае дым.

Іна. Ай-яй.

Віктар. Зразумела.

Віктар, патушыўшы недакурак, сыходзіць. Іна выпускаючы дым, шнарыць па кішэнях курткі Віктара, знаходзіць там грошы, адну купюру забірае сабе. Заходзіць Коля.

Коля. Спыталася?

Іна. Ай.

Коля. Толькі айкаць, авечка, і можаш.

Іна. Нах.

Коля. І нахаць. Не зацягвай з размовай. Пасля другой бутэлькі, можа і паслаць.

Іна. Ай.

Коля. Мне няёмка з братам пра тое, табе больш зручна, усё ж за адной партай сядзелі.

Іна. Ай, нах.

Коля лаічыць яе ўжо намеціўшыся жывоцік.

Коля. Уцю-цю-цю.

Рука апускаецца ніжэй. З вялікага пакою чуваць плач дзіцяці.

Коля. Што там такое?

Іна аддае недакурак Коле і ідзе ў пакой. Коля дакурвае. Вяртаецца ўжо з пустой каструляй маці.

Коля. Што з Насцый?

Маці. Нічога. Віктара зусім забылася за паўтара гады. Ведае яго толькі па фотках маладога, з доўгімі валасамі – ай, лысее Віця! Прачнулася, выйшла, як ўтаропіцца ў яго. Я кажу: "Гэта дзядзя Віця". А скуль ёй зразумець, што ейны дзядзька неўзабаве стрыжаны і са шчаціннем... Ай-яй, лысее Віця... Яна і заплакала.

Коля. Іна пакуль з ім не гаварыла.

Маці. Не гаварыла – і не трэба. Вы браты. Гэта ваша кватэра. Мы з бацькам вам ўсё пакідаем, а далей самі думайце, як падзяліць. Вашы справы.

Коля. Ёсць яшчэ завяшчанне і даравальная.

Маці. Ёсць яшчэ і крэдыты.

Коля. Якія крэдыты?!

Маці. Цішэй! Маладая сям'я, дзяцей малых двое ...

Коля. Якая сям'я? Якія крэдыты?

Маці. Што ты ад мяне хочаш? Думаеш, я не хачу каб ён жыў асобна? Кожны тыдзень латарэі купляю. А раптам пашанцуе!... Ай!

Коля. Ён сюды ўсё роўна ніколі не вернецца.

Маці. Але жыць яму недзе трэба? Не тут, так там.

Коля. З'ехаў – няхай там і живе.

Маці. Сціхні.

Уваходзіць Віктар з цёцяй Валяй.

Валя. І дзе ж імянінніца? Усе зачкаліся. За цябе без цябе п'юць.

Маці. Іду! Бягу! (*Уцякае*).

Валя. Ну, як, хлопцы, справы?

Коля. А ці, цётка, не ведаеш?

Віктар зноў закурвае.

Валя. О! І хто ж вінаваты. Трэба было табе, за братам, ехаць у сталіцу, вучыцца, а то, скараспелы, кінуўся на старой жаніцца.

Коля. Яна не старая.

Віктар. Мая аднагодка.

Валя. Ага! Амаль падлетак.

Віктар. Дзякуй, цёця Валя.

Віктар адварнуўшыся курыць. Цёця Валя ціха ківае Коле, каб ён пайшоў. Коля сходзіць.

Валя. Віктар, у цябе як... ну справы... там?

Віктар. Нармальна.

Валя (*расцягваючы словы*). Ага... Галава... не баліць?

Віктар. А павінна? (*Паварочваецца да цёткі*). А што гэта вы так дзіўна гаворыце?

Валя. Ты галоўнае не хвалюйся.

Віктар. А трэба?

Валя. Ды не. Але ж...

Віктар. Я і не хвалюся.

Валя. Ага. Я ўсё разумею. Не салодка ТАМ быць. Я ўсё ведаю. Галоўнае, сачыць за сабой, не хвалявацца, каб без рэцыдыву.

Віктар. Якога рэцыдыву?

Валя. З галавой? Сэрцам?
Віктар. Што ты гародзіш?
Валя. Ага...Пасля бальніцы... ўсё добра...рэцыдываў ніякіх?
Віктар. Якой бальніцы?
Валя. Мы ўжо ўсё ведаем.
Віктар. Што ўсё?
Валя. Што ты ляжаў ў псіхушцы.
Віктар. У якой псіхушцы?
Валя. Мы ўсё ведаем.
Віктар. Што за лухта? (*Смяецца*). Я не ляжаў ў псіхушцы.
Валя. А дзе ты быў столькі часу?
Віктар. Ага, а другіх варыянтаў не было? Калі больш за год не паяўляешся, то адразу ў дурку прапісваеце? Ну-ну!
Валя. Так ты не адтуль?
Віктар. Вядома, не.
Валя. Ага...Ну і ладна.
Віктар. Ну і ладна.

Віктар адварнуўшыся курыць далей. Заходзіць яго бацька.

Бацька. Валька, табе што, няма другога месца падыхаць?
Валя. Іду-іду. Ужо і з маладымі не патусіць.
Бацька. З табой як патусіцца, так пасля ў Маскве твай брэх чуваць будзе.
Валя. Ага!
Бацька. Ага-ага.

Цётка Валя сыходзіць.

Бацька. Ну што, курэц-маладзец? Як сябе адчуваеш?
Віктар. Выдатна я сябе адчуваю. Выдатна!
Бацька. Ды і ў нас усё выдатна! Як там сталіца? Стаіць?
Віктар. Стаіць. І ў сталіцы ўсё выдатна.
Бацька. Зараз, аднак, у нас скрозь па краіне – выдатна.
Віктар. Гэта так.
Бацька. Зараз усё добра.
Віктар. Выдатна!
Бацька. Ну да... Зараз добра...Крызіс мінуў. Магазіны набітыя. Пенсіі паднялі.
Віктар. А цэны?
Бацька. Нармальныя.
Віктар. Хапае?
Бацька. Для нашага шчасця – хапае.
Віктар. А для поўнага шчасця?
Бацька. А для поўнага яшчэ будзе! Ты тэлевізар глядзіш?
Віктар. Не.
Бацька. Газеты чытаеш?
Віктар. Не.
Бацька. Хм-хм... Так ведай. Усё будзе добра! Ты зноў здаровы, да нас прыехаў – і гэта шчасце! Вось ў маці юбілей – і гэта шчасце! Усё ёсць! Усё ёсць! Усё добра!
Віктар. А колькі яшчэ наперадзе!
Бацька. Так. Зноў пялёнкі - распашонкі... Ты таго... Скажы ім... маці, брату... я ўжо замарыўся ім нешта даказваць. (*Заўважае жыроўку, якая ляжыць на лядоўні*). Яны падурнелі! Паставілі лічыльнікі, каб эканоміць, а тут за кожным разам ўсё больш і больш!

Колькі яны будуць мыцца? Яны і з ранку і з вечару. Цнатлівыя такія! А машынку каб пасціраць – кожны тыдзень круцяць! Дзе яны што збіраюць за тыдзень! А гэта трында з пузам столькі часу скрабецца, быццам на ёй агульныя фалды! А я ж за іх плачу! Што там мыць? Бацькі нашы толькі раз ў тыдзень ў баню хадзілі. Па суботах. Недзе чытаў, каб ніякая халера не чаплялася, трэба правільна пацець, а мыла толькі змывае твая потавыя залозы. Я гэтай трындзе так і кажу. А яна ўсё “ай, ай”. Айкала прычмокнутая!

Віктар. І колькі за месяц вады выцекла?

Бацька. 15 000! Уяўляеш?

Віктар. Усяго?

Бацька з тугой кладзе жыроўку на месца, падцягвае трыко на жываце.

Бацька. Гэта для вас ТАМ – “усяго”. А для мяне 15 тысяч – гэта грошы.

Віктар шукае ў кішэні грошы.

Бацька. Ды не трэба мне тваіх капеек. Не вазьму! Ты толькі скажы ім, каб радзей крыху машынку круцілі і мыліся.

Віктар. Скажу.

Бацька. Толькі ў іх адных усё так як павінна быць. Цьфу, аж сквіцу зводзіць!

Бацька сыходзіць. Віктар пералічвае свае грошы.

Віктар. Здаецца больш было...

Заходзіць Мікалай.

Коля. Ну што ты! Пайшлі за стол!

Віктар. Чакай. Ты ведаў, што тут ўсе думаюць, што я з псіхушкі?

Коля. Ну, ведаў. Няхай балбочуць.

Віктар. І ты так думаеш?

Коля. А што тут думаць? Ты ж часцяком звоніш, значыцца, не з дуркі. А яны – няхай ляскаюць.

Віктар. Хто яны?

Коля. Ды баб’ё гэта. Што іх слухаць? Яны толькі пілікаць могуць ды гэта... смурод разводзіць. Табе нічым не смярдзіць?

Віктар. Што?

Коля. Ніякага смуроду?

Віктар. Ды не.

Коля. І я кажу, што не. А маці ў галаву ўцяміла, што ў хаце чужыя пахі. І гэта з-за Іны. Я адбрэхваўся, а ў мінулую суботу прыйшоў ноччу ад сяброў, ну як звычайна, піва пілі каля другога пад’езду, Косцік, Саня... Прыходжу. Іна голая спіць, коўдра спаўзла. Ну... Я і надумаў тамака яе пацалаваць. Нахіліўся, а яна са сну, ды газы як паддасць мне ў твар... Як які тхор! Вось такія яны, бабы... Так я пасля таго і сам пачаў прынюхвацца да ўсяго. Можна ўжо прызвычайнаўся? Я не чую яе пахаў. І ты таксама не чуеш. Але ж вы разам вучыліся. Можна і ў цябе звычайка ўжо. Толькі маме не кажы, добра?

Віктар. Ды не буду я ёй пра твае газы расказваць. Хап’ла мне з бацькам пра ваду пагаварыць.

Коля. А Іне непрыемна.

Віктар. Вядома ж!

Коля. Пойдзем?

Віктар. Чакай. Я коратка. Я ў Польшчу еду.

Коля. Ну і добра.

Віктар. Надоўга. Спадзяюся, што назаўсёды. Толькі маці не кажы.

Коля. А калі запытаецца?

Віктар. Я ўсё тамака. У дурдоме, як звычайна. Так, нават, і лепей.

Коля. І што ты там забыўся? Тут жа нармальна.

Віктар. Ага... нармальна. Файна. Але ж ненармальнага хацелася б. Часам.

Коля. Не разумею.

Віктар. Не хапае мне ў жыцці цяжкасцей. Усё неяк салодка, прытарна... А пры зімовым сонцу толькі ў ложку салодка ляжаць.

Коля. Не разумею.

Віктар. І не трэба.

Коля. Не разумею. Польшча? Чаму менавіта Польшча?

Віктар. *(паціскаючы плячыма).* Першай папалася.

Уваходзіць маці.

Маці. Дзеці! За маму піць будзем?

Коля. А то! *(сыходзіць).*

Маці. Што стаіш? Усё нармальна?

Віктар. Зноў завялася! Мам, ты ведала тыя размовы пра псіхушку?

Маці. Вядома, ведала. І што з таго?

Віктар. А чаму мне не сказала?

Маці. А што тут казаць? Няхай брэшучь! Людзям трэба пра нешта языкамі малоць, цябе вунь колькі часу не было. Трэба часцей дадому прыязджаць.

Віктар. Я зараз гады тры тут дакладна не буду.

Маці. Ой! Глядзіш, тады, нават, і закапаюць.

Віктар. Так! І ад каго пайшло?

Маці. Любка! Ёй не хрэн рабіць, так яна забяўляецца.

Віктар. Скажы ёй, што я яе язык на плот наматаю і...

Маці. Так ты сам ёй пазвані і скажы. Можа галёкаць меней будзе.

Віктар. Які нумар?

Маці. Хатні 523773.

Віктар. Званю. 523773?

Маці. Так. Звані, звані.

Віктар выходзіць. Маці дастае з кішэні халата мабільны, набірае.

Маці. *(ціха).* Люба! Гэта я. Мой Віцька ўсё ведае! Злосны, як чорт! Зараз пайшоў табе званіць! Не падымай! Не хатні, не сотаваы. І сядзі сёння дома. І заўтра да абеду. Калі пападзешся, то ён табе навешае піз... Усё. Вырубайся, сядзі, не кашляй.

Кідае тэлефон у кішэню, дастае з лядоўні дзве бутэлькі гарэлкі. Уваходзіць Віктар.

Маці. Ну што? Паддаў ёй?

Віктар. Няма ў хаце.

Маці. Пасля вячэры набярэш. Пойдзем. За мамку вып'ем.

Забягае бацька.

Бацька. Віця! У Польшчу паедзеш, ведай – тамака прыгажунь “уродамі” называюць! *(смяецца).*

Віктар. Ведаю.

Маці. Ты едзеш ў Польшчу?

Віктар. Экскурсія. Кракаў-Вялічка-Варшава.

Маці. Ой, і мы ж некалі з Валяй тавар вазілі ў Польшчу. І з бацькам тваім таксама адзін раз... Ой! У Варшаве, нават, на стадыёне гандлявала!

Бацька. Прыкрылі тую лавачку. Яны зараз да футболу рыхтуюцца. Еўра 2012.

Маці. Чаго там толькі не наглядзеліся! Вальцы скажу! *(Крычыць)*. Валя!!! Валя!!!
(Сыходзіць з кухні).

Бацька. Урода! Уяўляеш? Так што, калі цябе, сын, уродам назавуць, можаш радавацца.

Віктар. Урода... Я радуся!

Бацька. А за паддачай будзеш ў склеп бегаць! За гэта трэба выпіць! Маці!!! *(Выходзіць)*.

Віктар закурвае. Прыходзяць Коля і Іна.

Коля. Выбачай, братка. Я Інке толькі сказаў. А яна, боўдзіла, за сталом лягнула.

Іна адводзіць рукой Мікалая.

Коля *(з-за спіны Іны)*. Але я ёй не сказаў, што назаўсёды. *(Уходзіць)*

Віктар. Гэта ўжо як атрымаецца.

Іна. Уязджаеш?

Паўза.

Іна. Дакладна вырашыў?

Віктар. Дакладна.

Іна. Ну ты і урод.

Віктар. Ага. Файны ўрод.

З залы чуваць радасныя выкрыкі.

Віктар. Што зноў тамака?

Забягае маці і цётка Валя.

Валя. Ой! Азаранка чэмпіёнка! Азаранка – першая ракетка ў свеце!

Маці. Шчасце жа якое! Шчасце жа якое!

Валя. Грэх не выпіць! Пайшлі, дзеці!

Маці. За перамогу!

Валя. За нашу Беларусь! За прэзідэнта!

Маці. Шчасце жа якое!

У радасным натхненні ўсе хапаюць Віктара і валакуць з кухні за святочны стол.

2. У польскім пакоі.

Даволі прасторная спальня. Аднак, магчыма, гэта толькі здаецца, таму што ў пакоі, акрамя вялікага ложка, больш нічога няма. Але і шырокі ложак выглядае дзіўна, быццам і не ложка зусім. На ім ляжыць куча ануч.

Звоняць у дзверы. Цішыня.

Звоняць у дзверы настойліва. Цішыня.

Звоняць у дзверы баязліва. Цішыня.

Чуваць, як дзверы адчынілі. Недзе нечья крокі. У спальню ўваходзіць старая кабета, кідае кароткі позірк на ложка.

Кабета. Мар'я, яе тут няма.

Старая жанчына выходзіць. Недзе крокі. Уваходзіць другая старая, якую завуць Мар'я. Падышоўшы да ложка, уважліва яго разглядае і, ў адрозненні ад сяброўкі, пачынае рукой мацаць тую грудку ануч.

Мар'я. Яна тут! Зоф'я!

У пакой вяртаецца першая жанчына якую завуць Зоф'я, за ёй мужчына, гадоў за 30. Гэта Міхал. Мар'я паціху сцягвае тканіну, пад якой відаць голае жаночае цела.

Міхал. Гэта Агнэшка?

Мар'я. Так.

Міхал. Жыва?

Мар'я не рухаецца. Зоф'я падыходзіць бліжэй да цела, схіляецца над ім.

Зоф'я. Спіць.

Міхал. Трэба будзіць яе.

Зоф'я трасе дзяўчыну. Мар'я выходзіць. Міхал лупіць Агнэшку па шчоках.

Міхал. Агнэшка, прачынайся!

Вяртаецца Мар'я з кубкам. Набірае поўны рот вады і пьрскае на Агнэшку. Тая стогне.

Міхал. Паветра!

Зоф'я адчыняе акно.

Міхал. Таблетак няма. Шпрыца няма. Няма нічога. Што з ёй?

Зоф'я. Можна ціск?

Мар'я. Так моцна спаць пры ціску?

Зоф'я. Моладзь зараз хілая.

Міхал. Тут нічога наогул няма. Дзе адзежа?

Мар'я. Не ведаю. Неяк дзён шэсць таму яна мне запасны ключ пакідала, больш я яе і не бачыла ні ў адзежы, ні без.

Міхал. Ну а нешта ж яна есць?

Мар'я. Зараз пагляджу.

Мар'я ставіць на падлогу кубак і выходзіць. Міхал б'е Агнэшку па шчоках, спрабуючы яе разбудзіць. Зоф'я азіраецца на акно.

Зоф'я. Можна акно зачыніць? Дзе ў паясніцу.

Міхал. Не. Альбо ідзіце, альбо што-небудзь накіньце.

Зоф'я. Куды ж гэта мне ісці? Мала лі што тут спатрэбіцца? А накінуць няма чаго...

Зоф'я разглядае грудку ануч на ложку. Вяртаецца Мар'я.

Мар'я. Халадзільнік, хвала Марыі, поўны. Прадаўшчыца яна і ёсць прадаўшчыца. Толькі суп нейкі падазроны. Паставіла перакіпяціць.

Зоф'я. Трэба было выліць.

Мар'я. Нашто? Можа яна, як класціся спаць, яго варыла. Зараз прачнецца, гарачага пасёрбае.

Міхал. А які суп?

Мар'я. Шчаўевы.

Міхал. А смятана ёсць?

Мар'я. Не ведаю. Зараз пагляджу.

Мар'я выходзіць. Зоф'я масіруе паясніцу і шукае месца, дзе не дуе.

Міхал з усёй моцы падымае Агнэшку і валачэ яе да акна. Каля акна ён трасе яе. Зоф'я разглядае анучы.

Зоф'я. Нейкія дзіўныя прасціны... На сцягі падобны... Ага! Польскі ёсць!

Міхал. Мабыць, да чэмпіянату Еўропы рыхтавалася.

Зоф'я. Другіх я і не ведаю. Адзін на наш падобны. Ёсць паласатыя.

Міхал. Пакажыце паласатыя.

Зоф'я падымае ірландскі флаг.

Міхал. Ірландыя! Дакладна. Яна павінна ведаць. Агнэшка! Агнэшка!

Міхал моцна трасе Агнэшку, тая стогне. Уваходзіць Мар'я.

Мар'я. Смятаны няма, але ёсць ёгурт натуральны, маянэз і кетчуп.

Зоф'я. Я шчаўевы суп без смятаны ем.

Мар'я. А я яго зусім не ем. Атрута для пячонкі. (*Міхалу*). А нашто вам смятана?

Міхал. Я яшчэ не абедаў.

Мар'я. Суп будзіце?

Міхал. З ёгуртам. Калі ён нармальны.

Мар'я. Сюды прынесці?

Міхал. Ага.

Мар'я сыходзіць. Міхал кладзе Агнэшку ў ложкак, разглядае з Зоф'яй флагі.

Міхал. Тут яшчэ і беларускі ёсць.

Зоф'я. Каторы?

Міхал. Вось гэты – чырвона - зялёны.

Зоф'я. А гэты чый?

Міхал. Не памятаю. Грузінскі? Не. Той нечым на анГельскі падобны. А гэты як наш. Дзіўна.

Зоф'я. А вы ёй кім даводзіцеся?

Міхал. Нікім. Я брат яе... Хлопца... Можа, бачылі?

Зоф'я. Каторы. Я двух бачыла.

Міхал. Та-а-а-ак... А якія яны?

Зоф'я. Адзін ладненькі, русявы...

Міхал. Мой.

Зоф'я. Другі худы, высокі...

Міхал. Не мой.

Агнэшка варочаецца і трошкі падымае галаву. Зоф'я, падняўшы з падлогі кубак, падносіць яго да вуснаў дзяўчыны. Тая п'е з заплюшчанымі вачыма. Напіўшыся, пераварочваецца на бок і трошкі адкрывае вочы.

Агнэшка. У вадзе дзеці любяць плаваць... Яны нараджаюцца ў вадзе... Плаваюць там ў живоціку... Быццам рыбкі... А жанчыны, як тыя акварыумы з рыбкімі... падсілкоўваюць іх... падаюць кісларод... калі акварыум слізкі, ён можа пабіцца, і не будзе вады... ні рыбак... такі прыгожы жахлівы сон...

Агнэшка пераварочваецца на спіну і заўважае Мар'ю, якая нясе талерку супу.

Мар'я. Дзень добры.

Агнэшка. Чаму вы тут?

Мар'я. Зайшла... з Зоф'яй...

Агнэшка. Хто гэта?

Зоф'я. Агнэшка, я Зоф'я, суседка... Не пазнала?

Агнэшка. А-а-а... І што?

Зоф'я. Вось, пан шукае вас.

Агнэшка зноўку варочаецца на бок і сціскае каленкі.

Агнэшка. Не хачу, каб мяне шукалі...

Мар'я. (Міхалу). Вось ваш суп. Падноса не знайшла. Зэдліка таксама.

Міхал. Пастаўце на падаконнік.

Міхал падсаджваецца да Агнэшкі.

Міхал. Я брат Яцэка.

Агнэшка. Ён пабіў акварыум.

Міхал. Яцэк? .. Дзе ён?

Агнэшка. Які сёння прытарны дзень... Можа, пасля абеду нешта зменіцца?

Міхал. Дзе Яцэк? Што з ім?

Агнэшка. Мне ўсё роўна...

Міхал. Калі ты бачыла яго ў апошні раз?

Агнэшка. Яны разам сышлі. І больш не прыходзілі.

Міхал. Разам? Калі?

Агнэшка. Пасля таго... пасля... ўсяго.

Міхал. Чаго ўсяго?

Агнэшка. Рыбку разбіў... адзежу забраў... сказаў чакаць... і разам пайшлі... спаць хачу...

Агнэшка пераварочваецца на живот і моцна камячыць флагі.

Міхал. (Мар'е) Кава ёсць?

Мар'я. У халадзільніку няма.

Міхал. А ў шафе?

Мар'я. Я не глядзела.

Міхал. Так паглядзіце! Ёй патрэбна моцная кава.

Мар'я выходзіць.

Міхал. Не спаць! Не спаць! Калі сышоў Яцэк? З кім? Дзе ён?

Агнэшка. Не ведаю. Мне было балюча... Пасля трохкі сціхла... мой живот абхінула пустата... мае каханне з кожным крокам у туалет станавілася ўсё драбней...

Зоф'я. Што яна нясе?

Міхал. Я разам з ёй вар'яцею. Яцэк ў Польшчы?

Агнэшка. Думаю, не. Мы вярнуліся з Англіі...

Міхал. Вы яшчэ і ў Англіі былі?

Агнэшка. Так атрымалася... Я не хацела, не хацела...

Агнэшка плача. Вяртаецца Мар'я.

Мар'я. Не знайшла.

Міхал. Каб ў польскім доме не было кавы? Дзіўна. Яе трэба раскалешмаціць.

Зоф'я. У мяне дома заўсёды кава ёсць. Магу схадзіць.

Міхал. ПрОшу.

Зоф'я. Іду, і гэта... яшчэ да чэмпіянату той здаравейшы... ну брат ваш, ён адсюль з чамаданами сыходзіў.

Міхал. А худы?

Зоф'я. Не бачыла.

Зоф'я адносіць кубак.

Міхал. Быў у Англіі, прыляцеў, сышоў з рэчамі, да чэмпіянату... Паўтара месяца... У Ірландыі не бачылі... У Польшчы не адгукваецца...

Мар'я. Ён што, знік?

Міхал. (*Агнэшке*). Не румзай! Чаму Яцэк сышоў з чамаданами? Што ён сказаў?

Агнэшка. Ён...ён сказаў...

З-за ложка з'яўляецца ўспамін Яцэка. Яцэк абдымае Агнэшку.

Яцэк. Нюні падбярэ! У Англіі трэба было плакаць.

Агнэшка. Каб жа я ведала, што мяне там чакае...

Яцэк. У нас зараз новае жыццё пачынаецца. Усё пойдзе добра. З работы зволішся. Твае шмоткі я забяру з сабой. Да аэрапорта нармальна будзе даехаць ў джынсах і майцы. Уся паклажа толькі ў руках. Так танней. Праз тыдзень я цябе сустрэю. І ніякіх уродаў болей, а то...сама ведаеш што.

Агнэшка. Што?

Яцэк нямоцна б'е яе па твары. Агнэшка ціха плача.

Яцэк. Прабач. Ты такая прыгожая, калі плачаш. Я цябе хачу.

Агнэшка. Скаціна.

Яцэк авалодвае Агнэшкай.

Мар'я.(*Міхалу*). Можна пакуль што супу?

Міхал. Можна.

Міхал падыходзіць да падаконніка, сёрбае суп. У пакой уваходзіць з гарачай кавай у руках Зоф'я. Разам з ёй уязджае на самакаце хлопчык з заплечнікам.

Зоф'я. Кавы прынесла.

Зоф'я працягвае кубак Агнэшке. Яцэк перастае гвалціць Агнэшку і кладзецца за яе спіну. Агнэшка сядзе і пачынае піць каву.

Зоф'я. Гэта Адамэк, мой унук. Са школы прыйшоў. Дома аднаго не пакідаю. Няхай пакуль тут урокі робіць.

Міхал. А чаму з самакатам?

Зоф'я. Так ён без яго не хоча.

Міхал. Ну ладна.

Зоф'я. Адамэк, ідзі, сядзь каля дзядзі на падаконнік. Можа акно зачыніць?

Міхал. Зараз можна.

У той час, калі Міхал закрывае акно, Адамэк кідае самакат на падлозе і залазіць на падаконнік, дастае з заплечніка сшытак, пачынае рабіць урокі. Міхал працягвае есці суп.

Міхал. А пра якога ўрода казаў мой брат?

Агнэшка. Ніякі ён не ўрода. Ён... прыгожы. Завуць яго Віктар.

Міхал. Худы і даўгавязы?

Агнэшка. І беларус.

З-за ложку з 'яўляецца ўспамін Яцэка.

Мар'я. Такі худы. Быццам... курыная шыя для супу.

Агнэшка. Ubачыўшы яго першы раз ў магазіне, я таксама так падумала. І дала яму мянушку "суп".

Мар'я. Журэк альбо расол?

Агнэшка. Усё роўна.

Зоф'я. Мар'я, ты калі-небудзь займалася сэксам з супам?

Мар'я. З супам? Не. Я люблю схабы.

Міхал. (*падавіўшыся супам*). Што вы гародзіце? Цьфу!!!! Есці аж перахацелася... (*адстаўляе талерку*).

Агнэшка. Быў будны дзень. У магазіне не было нікога. Толькі дзве неруплівыя бабулькі, якія раздражняюць вячэрніх пакупнікоў сваёй нерухавасцю. Ім няма куды спяшацца. Для іх кожны паход у магазін – гэта падзея. Штодзённая падзея. Ім усё знаёма ў магазіне, але ж за кожным разам яны да ўсяго прыглядаюцца, замянаючы ўсім. А калі які-небудзь тварог стане танней на 20 грошай, то гэта абавязкова стане галоўнай навіной дня. Яны ўсіх раздражняюць сваім корпаннем, але ж ніхто нічога ім не скажа. Гэта закон Еўропы. Усе будуць усміхацца, праклінаючы пра сябе старасць і трываць. Польшча ўсё стрывае. "Суп" хадзіў нерупліва, як тыя бабулькі. І я зразумела, што ў яго мала грошай. Ён выбіраў самае таннае.

Зоф'я. І правільна рабіў. Я таксама выбіраю самае таннае.

Мар'я. А я яшчэ самае польскае.

Зоф'я. Ну, не скажы.

Мар'я. Не, грэчаскае буду браць! Ненавіджу гэтых грэкаў. Гультаі, жабракі... Пся крэў... У Варшаве ад іх і рускіх не прадыхнуць.

Міхал. Яны ж не вінаватыя, што ім выпала ў Польшчы, а не на Ўкраіне гуляць.

Мар'я. Трэба было католікаў-футбалістаў ў Польшчу, а праваслаўных – на Украіну.

Міхал. Не. Я не згодны, каб палякі з ірландцамі сустракаліся. Лепей з рускімі і грэкамі.

Мар'я. Вочы мае іх не бачылі б.

Зоф'я. А сыр у іх смачны.

Мар'я. Ужо не. І грэчаскі салат я больш не раблю. Хай бы гэтыя гультаі больш працавалі, а то забаву знайшлі: мяч ганяць і сіртакі скакаць. Сама лёгка баставаць! Хай бы паспрабавалі седзячы на сваім Эгейскім моры за трынаццатую зарплату флякі гатаваць!

Міхал. Можа, далей Агнэшку паслухаем?

Агнэшка. Дзенькуе. І тады мае думкі, быццам птушкі калібры, залёталі над ім і над кожным цэннікам, які быў яму так ненавісны. І яшчэ я зразумела, што гэты небарака – чужаземец.

Міхал. Чаму?

Агнэшка. Яго рукі былі не па-польску сарамлівыя... І профіль... і зранку ў навінах казалі пра тэрарыстаў ў Менску... Усё неяк само склалася. Няважна.

Віктар. (*падыходзячы да Агнэшкі*). Проше, пенч скшыделкув.

Агнэшка. Не розумем пана.

Віктар. Проше, пенч скшыдель.

Агнэшка. Не розумем пана. Прошэ мувич по-польску.

Віктар (*адыходзіць у бок*). Да здаецца ўсё правільна! Пенч. Скшыдло. Скшыдлы.

Скшыделькув. Альбо скшыделек? На якую халеру трэба было столькі мазгі сушыць, каб гэтак аблажацца. Скшыделек? Скшыделькув? Гэта мне кара за ўчарашняе. Ішоў з гасцей п'яны. І так затрымцела заспяваць. Моцна, па-расейску, з душой! (*Спявае*).

Ехали на тройке с бубенцами,

А вдали мелькали огоньки...

І тут руская ці не руская дзяўчына з цемры выскачыла. "Ці не дапаможаце мне?". А я, не глядзячы, у бок: "Да расейцаў не маю аніякага дачынення!". І далей пайшоў.

Эх, когда бы мне теперь за вами,

Душу бы развеять от тоски...

Дзе яна зараз? Што ёй трэба было? Палюбі блізкага свайго. Падонак.

Агнэшка. А я ж яго зразумела.

Зоф'я. А я не.

Мар'я. І я здагадалася.

Міхал. Пяць курыных крыльцаў ён прасіў.

Мар'я. Для супу?

Агнэшка. Я не ведаю. Што на мяне накаціла. Гарэзлівасць нейкая. І як толькі ён зірнуў на мяне разгубленымі, амаль дзіцячымі страчанымі вачыма, і калі замест твару я ўбачыла яго пакутную, згорбленую спіну, я адчула, што з маімі вантробамі нешта робіцца. Мне ўпікнула недзе каля пупка і рэзка затрашчалі саскі. Але не балюча, а так... а так... Быццам пасля моцнай сцюжы ты не адчуваеш пальцы на нагах і ў цяпле, у пакоі іх пачынае адпускаць, яны адтайваюць з нейкім летуценным хваляваннем. Так і я. Мне стала весела і няёмка. Я адчула надыходзячае і захацела накарміць гэтага худога хлопца. Самой карміць яго з маленькай лыжачкі. Карміць-карміць да замору ўсім тым, на што я толькі здатная.

Яцэк (*з'яўляецца з-за спіны Агнэшкі*). Да ні да чага ты не здатная! Пасля маінай кухні тваю і спрабаваць немагчыма. Ты ніколі як трэба не магла мяне пакарміць. Хаця... што ён разумее ў польскіх прысмаках.

Агнэшка. Матчын інстынкт выкінуў мяне з-за прылаўка. (*Накідвае тканіну на сябе і падыходзіць да Віктара*). Пану патрэбна дапамога? Пан галодны?

Віктар. Я суп хацеў зварыць...

Агнэшка. Які?

Віктар. Курыны.

Агнэшка. А давайце я вас запрашу на вячэру! Запомніце адрас. Што б вы хацелі?.. З'есці?

Яцэк. Курва.

Віктар. Польскае. Што-небудзь польскае.

Агнэшка. Чаму польскае? Я умею і італьянскае, і французскае, рускае...

Віктар. Не-не, толькі польскае! Я не магу тут паесці нармальнай польскай кухні. Усюды ліванская, турэцкая, в'етнамская, кітайская, індыйская, толькі не польская. Хачу.

Агнэшка (*сядае на ложкак*). Мне хацелася яго толькі накарміць. Адзін раз. Каб хоць нечым захінуць свой сорам.

Яцэк. Яшчэ раз курва.

Зоф'я. Польская кухня добрая, але нейкая аднастайная.

Мар'я. Ага. Кожны дзень яе есці нецікава.
Міхал. Я б зараз прастую канапку з'еў.
Зоф'я. Я недзе чытала, што ў Вене шыкам было есць салёныя агуркі з мёдам.
Віктар. Так і ў Беларусі ядуць...
Яцэк. Жах. *(Кладзецца).*
Зоф'я. І суніцы соллю пасыпалі.
Мар'я. Калі ж тое было?
Зоф'я. Не помню.
Адамэк. У Аўстра-Вянгерскай імперыі перад Першай сусветнай вайной.
Мар'я. Таму і зразумела, чаму імперыя развалілася. І Еўрасаюз туды ж глядзіць. Яшчэ добра, што мы гэта еўра не ўвялі.
Зоф'я. Прычым тут еўра да суніц?
Мар'я. Суніцы ракам збіраць трэба, і еўра скоро таксама. І то і другое - дробнае. Ніякая халера не хоча працаваць!
Зоф'я. Зноў ты за сваё. Якая нам справа да таго еўра?
Мар'я. Пабачыш якая, калі ўся Еўропа абсерыцца. А лайно – гэта табе не газ расейскі! Яно не цячэ па трубах! І хахлы яго не крадуць! Пацячэ праз Одэр да нас! І пазалівае ўсю Польшчу!
Міхал. Прашу! Спыніцеся! А Яцэк ў гэты час дзе быў?
Агнэшка. Ён другі раз павінен быў ляцець ў Ірландыю. Нават не развітаўся.
Яцэк *(з'яўляецца з-за спіны).* Я 25-га адлятаю ў Дублін. 24-га чакай мяне ў гасці. Вячэра, то-сё, пацалункі да раніцы. Так?
Агнэшка. “То-сё” не будзе.
Яцэк. Што так?
Агнэшка. Ты забыўся? Ёў дваццатых чыслах ў мяне...таго...
Яцэк. Што? О, кур... Чаму ж ты мне не нагадала, калі я білеты браў.
Агнэшка. А чаму я кожны дзень павінна думаць пра свае месячныя?
Яцэк. Так не мне ж пра іх думаць! І з табой так заўсёды! А можа не будзе?
Агнэшка. Як гэта?
Яцэк. А раптам!
Агнэшка. Ад гэтага “а раптам” са мной і здарылася раптам...*(Зноў бярэцца плакаць).*
Яцэк. Досыць, калі ласка! Тваё румзанне немагчыма слухаць. *(Кладзецца).*
Зоф'я. Папейце кавы яшчэ.
Агнэшка *(Сіліцца больш не плакаць).* Да...да... *(Данівае каву і аддае кубак Зоф'е).*
Зоф'я. Так што з беларусам было? Накармілі?

Віктар падыходзіць да ложка і выбірае два сцягі.

Агнэшка. Накарміла.
Віктар. Вечар добры. Я не рана?
Агнэшка. Не. Калі ласка.
Віктар. Неяк няёмка, я без кветак. Прабачце. Думаў пра падарунак, але ў мяне і няма нічога. Вось вам два беларускіх флага.
Агнэшка. А чаму два?
Віктар. Адзін даўнейшы...
Міхал. Таму так на наш падобны!
Віктар. Другі сучасны.
Агнэшка. *(Прымаючы сцягі).* Дзіўна, у вас іх два.
Віктар. У нас яшчэ і дзве мовы.
Агнэшка. Сур'ёзна? Як у Канадзе?
Віктар. Нуу... А некалі і чатыры было як у Швейцарыі.
Агнэшка. Калі?

Віктар. Пасля Першай сусветнай. Беларуска, руская, польская і габрэйская.

Агнэшка. Якая-якая?

Віктар. Габрэйская альбо жыдоўская. У нас два словы. Адно заўсёды было “жыдоўская”.

Агнэшка. Як і ў нас.

Віктар. Пры Сталіне слова забаранілі. Чамусьці некаму падалося яно абразлівым. Вось і прыдумалі “габрэйская”.

Агнэшка. Дзіўна. Як можа слова, якое было заўжды, стаць абразлівым.

Віктар. Вось так. А як слова “негр”. Што ў ім зневажальнага? Звычайнае слова. А вось раптоўна і “абразіла”. Афраамерыканец! Але адкуль у Беларусі альбо ў Польшчы возьмецца афраамерыканец? Як мне яго называць? Афрабеларус? Афрапаляк? Якога ляду афрабеларус?

Агнэшка. А так сэксуальна гучыць “афрапаляк”.

Віктар. І я раптоўна змоўк і пачырванеў.

Агнэшка. І я за ім след змоўкла і пачырванела.

Віктар. І як дурань стаяў.

Агнэшка. І я дурніцай стаяла ... як за прылаўкам.

Віктар. Трэба нешта разумнае сказаць...

Агнэшка. Трэба нешта разумнае сказаць.

Віктар. Што?

Агнэшка. Што?..(Віктару). У вас ёсць з чаго выбраць, усяго па два.

Віктар. Гэта другое. Мы ўжо прывыклі.

Агнэшка. Бачыш, да любога закону можна прыладзіцца. Паціху.

Віктар. Мы – не да любога.

Агнэшка. Да ну.

Віктар. Ну да.

Агнэшка. Таму ты тут?

Віктар моўчкі сядзе на ложка каля Агнэшкі.

Агнэшка. Мы павячэралі. Нам было добра разам. А Яцэк тым часам у Дублін не паляцеў.
Яцэк (выглядаючы за спіны Агнэшкі). Я што прыдурак? Не нацешыўшыся з’ехаць? Чакаў, калі яе дваццатая чысла скончацца.

Агнэшка. Дачакаўся.

Яцэк. Прыхапіў прэзенты - зуброўку і два флагі. (Падымае з ложка і паказвае флагі).

Агнэшка. Польскі і ірландскі мне у падарунак.

Яцэк. Каб пра мяне не забывалася.

Агнэшка. Адчыніў дзверы сваім ключом, ціхенька ўвайшоў.

Яцэк. І падслухоўваў іх філалагічныя разважанні пра “будзем сябраваць народамі”.

Віктар. У вас ёсць слова “урода”. Для нас гэта агіднае слова, так гавораць пра нешта брыдкае. Але ж мне так хочацца называць цябе “уродай”. Мне чуюцца гэта такім прыгожым.

Агнэшка. Называй. Хачу слухаць. Хачу. Кажы. Ну? Называй. Хачу. Чакаю. Не маўчы. Кажы.

Віктар. Урода... Уродзіна... Уродка... Уродачка... Уродзінка...

Адамэк. Я зрабіў урок. Можна мне на самакаце пакатацца?

Зоф’я. Можна, дзіцятка, можна.

Адамэк складае ў заплечнік сшыткі.

Агнэшка. Ты неяк дзіўна па-польску гаворыш. Добра, але ж неяк не так. Можа проста манера не тая...

Віктар. Я не хачу гаварыць так як вы. Мне зразумела, чаму полькі лічацца самымі сэксуальнымі жанчынамі ў свеце, але ж вы так манерна інтануеце... неяк... Не магу, нават, абазначыць...

Яцэк.(падымаецца). Я тады назаву! Гэта слова! Я ў Ірландыі пенёнзы зарабляю, а яна беларусаў прыкормлівае! Самая што ні ёсць курва! (Сядае з другога боку ад Агнэшкі).

Віктар. І мужчыны вашы таксама гавораць...пошла.

Яцэк. Ах ты, курва! Да адкуль ты такі з'явіўся, урода?

Віктар. Я з Беларусі. Віктар. А вас як завуць?

Яцэк. Да лізні мяне...

Адамэк злазіць з падаконніка і ідзе да самаката.

Віктар. Таму вас, палякаў і не любяць. Нідзе!

Яцэк. А вас, беларусаў, наогул ніхто не ведае! (Крыўляючыся). Што? Якая краіна? Беларусь? Можна, Расея? Не? І дзе ж гэта? У цэнтры Еўропы? Нават не ведаў! Курва!

Яцэк праз Агнэшку лезе да Віктара біцца. Віктар праз Агнэшку пытаецца бараніцца. Раптам усе застылі на Агнэшке. Толькі Адамэк накручвае кругі вакол ложка. Тры круга. Чатыры круга. Пяць. Шэсць. Выязджае на самакаце ў другі пакой. Агнэшка рэзка скаланаецца.

Агнэшка. Як вы б'ецеся токам! Такія электрычныя пань!

Яцэк. Прапаную выпіць.(Дастае зуброўку).

Агнэшка. І мы пілі, як родныя.

Міхал. Якім бокам яны нам родныя?

Агнэшка. Вось гэта мы і высвятлялі за кілішкам.

Яцэк. Што я ведаю пра Беларусь.? Усё і нічога. Мама ў 70-е ездзіла туды. Вазіла на продаж жвачку “Лёлік і Болік”, майкі-газеты, памятаеце такія?

Міхал. У мяне малога такая была!

Мар'я. Помню-помню.

Яцэк. І джынсы прадавала. Адтуль золата прывозіла, такія тоўстыя залатыя кольца. Я так любіў глядзець, як мама насіла на сваіх таўшчэразных пальцах тыя масіўныя кольца з вялізарнымі камянямі.

Віктар. А мая мама ў сярэдзіне 80-х ездзіла ў Польшчу. Прадавала золата. Тоўстыя залатыя кольца. Прывозіла адтуль жвачку “Лёлік і Болік”. І джынсы пацёртыя. Мы іх яшчэ называлі “варёнками”.

Мар'я. І я недзе напрыканцы 80-х ездзіла ў Беларусь. Вазіла касметыку, абутак, з ануч нешта. Адтуль прывезла тэлевізар! “Гарызонт”. Каляровы. І пыласос.

Агнэшка. Да нас напачатку 90-х родныя з Беларусі прыезджалі. Везлі сюды на продаж тэлевізар каляровы, “Віцязь”, пыласос...

Віктар. Мае бацькі ў апошні раз на варшаўскім стадыёне гандлявалі. Накупілі гару ануч, даляры і відак! І адну касету. Так яе і мулялі цэлы год. Пазней адразу 5 прывезлі, калі лягчэй стала.

Агнэшка. І пасля перасталі да нас ездзіць.

Яцэк. Таму што і без беларускай радні ўсё ў магазінах з'явілася.

Мар'я. І мы перасталі ездзіць.

Віктар. У нашых буйных гарадах усё з'явілася і без польскай радні.

Міхал. Дааа. Ёсць, што ўзгадаць. Хаця часам тыя ўспаміны і не патрэбныя.

Мар'я. Калі патрэбныя былі адно аднаму, тады і ездзілі. А зараз?

Зоф'я. А я з мужыком у Балгарыю ездзіла. Прэзерватывы прадавала.

У пакой ўязджае на самакаце Адамэк.

Адамэк. Бабуля, а што такое прэзерватывы?

Зоф'я. Вось! І бацька яго малым таксама ў нас пытаўся, што гэта такое. (*Адамэку*). Гэта такія пакецікі. Іх каля хлеба трэба класці, каб ён доўга не чарсцвеў.

Адамэк пад'язджае да бабулі. Нешта шэпча ёй на вуха.

Зоф'я. Ну, добра. Толькі хутка.

Адамэк уязджае.

Міхал. Што пасля было?

Агнэшка. Да нічога.

Яцэк. (*Віктару*). Добры ты хлопец, беларус. Жыві! Але каб духу твайго тут больш не было.

Віктар. Няхай табе ў Ірландыі шанцуе! Святому Патрыку прывітанне! (*Агнэшке*). Дзякуй вялікае за вячэру. Цалую ручкі.

Зоф'я. Ногі баляць. Можна прысесці?

Зоф'я сядзе на ложак. Мар'я, не пытаючыся дазволу, сядзе побач.

Агнэшка. Віктар пайшоў.

Яцэк. Я думаў, што назаўсёды.

Агнэшка. Я чакала, што ён зноўку прыйдзе ў магазін за пяццю курынымі крыльцамі для супу.

Яцэк. У цябе гэтыя ўжо закончыліся? А то мне заўтра з'язджаць.

Агнэшка. А ў мяне іх і не было.

Яцэк, як шалёны, падскаквае, Ходзіць каля ложка, падыходзіць да Міхала і тыкаецца ў яго плячо галавой.

Яцэк. Братка, і што мне трэба было рабіць? Усё так недарэчна. Я ўжо такія планы строіў. Там. А тут... І што? (*Вяртаецца на ложак*). Я завязу цябе ў Англію. Пакажу табе каралеву, Біг Бэн і прыстойную бальніцу. Хутка. Якасна. І ніхто не даведаецца.

Агнэшка. (*тыкаючыся галавой ў плячо Віктара*). Чаму я згадзілася? Мне не было з кім параіцца. Адна. Пытацца пра тое ў касцёле я не магла. І я засталася сам насам са сваёй бядой. (*Адхіляецца ад Віктара*). Мне так хацелася, каб “суп” прыйшоў ў магазін. Я радасна вылецела б да яго з-за прылаўка і стаячы за скрынямі з банкамі шпротаў, спавядалася б перад ім. Яму было б так лёгка ўсё расказаць. Таму што...ён... чужы, невядомы...мімалётна быў мне для нечага пасланы... Убачыўшы яго першы раз і зразумела, што я цяжарная. А другі раз я яго ўбачыла, калі... калі акварыум з маленькай залатой рыбкай ўжо быў разбіты ў Англіі... Ён даў, ён і забраў...

У пакой уязджае на самакаце Адамэк з флагам Еўрасаюза, пад'язджае да Агнэшкі і аддае ёй флаг.

Адамэк. Гэта да тваёй калекцыі падарунак.

Зоф'я. Калі надумаеш сціраць, то гэты кладзі разам у машыну з ірландскім і каляровым беларускім. А наш і старабеларускі асобна. А то гэтыя іх закрасяць.

Мар'я. І карыстайся “Досей”.

Зоф'я. “Персіл” лепей.

Мар’я. Патрыётам смешна.

Яцэк скручвае ўсе тканіны з ложку ў адзін клунак.

Яцэк. У нас зараз новае жыццё пачынаецца. Усё пойдзе добра. З работы зволішся. Твае шмоткі я забяру з сабой. Да аэрапорта нармальна будзе даехаць ў джынсах і майцы. Уся паклажа толькі ў руках. Так танней. Праз месяц я цябе сустрэкаю. І ніякіх уродаў больш, а то...

Агнэшка. Джынсы і майку я выкінула праз вакно, каб нікуды не ехаць. (*Знянацку махае рукой*). Але гэта пасля. І тут у дзверы пазванілі.

Яцэк. “Урода?” – падумаў я.

Агнэшка. Урода, уродачка, уродзец, уродзінка ...

Віктар. Дзень добры. Міма праходзіў. Тэлефонаў вашых не ведаю. Дай, думаю, зайду, развітаюся.

Агнэшка. Чаму ж раней не прыходзіў?

Віктар. Нелады былі.

Агнэшка. Ты з’язджаеш?

Віктар. Трэба ехаць. Візу новую зрабіць.

Агнэшка. Ты вернешся?

Віктар. Хацеў бы. Ёсць падстава.

Агнэшка. Табе тут утульна?

Віктар. Нуууууууу... Адчуваецца трохі нейкая саўдэпія, і комплексаў зашмат, і вада іржавая часам бывае льецца, але перспектыва ёсць. Ёсць над чым працаваць... ёсць.

Яцэк. Перспектыва? А мне здаецца ўсё такім завіслым і гэтыя палітыкі...

Віктар. Эх, не бачылі вы “завіслае” і другіх палітыкаў...

Яцэк. Нам пара, Віктар. Я правяду цябе. (*Бярэ клунак, цалуе Агнэшку*). Бывай, дзетка. Праз месяц там!

Віктар (*Агнэшке*). Бывай. Мне зноў табе няма чаго пакінуць на памяць.

Агнэшка. Ты пакінуў... Нешта... Праспявай на развітанне што-небудзь беларускае.

Віктар. Што?.. Можа, “Развітанне з Радзімай” Агінскага?

Агнэшка. Гэта польскае.

Віктар. Гэта беларускае. (*Спявае*).

Сонца праменьне стужкай вузкай.

Ператкала помны вечар.

Край бацькоўскі, край мой беларускі,

Я табе кажу на развітаньне: “Да спатканьня, да сустрэчы”.

Я табе кажу на развітаньне: “Да спатканьня, да сустрэчы”.

Успамін Яцэка з клункам бярэ пад рукі успамін Віктара, і яны сыходзяць са спальні.

Агнэшка (*уздагон*). Жыві...!

Голас Віктара.

Водар закінутага саду,
У небе зорка Мілавіцца,
Таямніцы паркавых прысадаў
Пэўна, неаднойчы на чужыне
Будуць мроіцца і сьніцца.
Пэўна, неаднойчы на чужыне
Будуць мроіцца і сьніцца.

Агнэшка. Так яны разам у адзін вечар і сышлі, і больш я іх не бачыла.
Адамэк. Баб, футбол скоро! Я есці хачу!
Зоф’я. Зараз пойдзем.
Мар’я. Сцямнелася.
Міхал. І ні духу?
Агнэшка. Нічога.
Міхал. Нам трэба ісці ў паліцыю. Усё напішаш. Як той Віктар выглядае. На ўсялякі выпадак.
Агнэшка. Калі трэба, то...
Міхал. Я пачакаю цябе на кухні. Можа гарбату будзеш?
Агнэшка. Можна.
Зоф’я. Мы пайшлі. Калі сведкі патрэбны будуць, звяртайцеся.
Мар’я. Ключ аддаць? Ці няхай ў мяне будзе?
Агнэшка. Няхай ў вас.
Мар’я. Убачымся.
Зоф’я. Да заўтра.
Агнэшка. Да відзэння.

Зоф’я здымае заплечнік Адамэка з падаконніка і сыходзіць разам з Мар’ей. Адамэк едзе на самакаце за імі. Міхал бярэ талерку з недаедзеным супам.

Міхал. Апранайся. (*Выходзіць*).

Агнэшка разгублена глядзіць на пусты ложкак. Устае. Бярэ сцяг Еўрасаюза і павязвае яго сабе на клубы. Паверх як спадніцу завязвае ірландскі сцяг. Грудзі перавязвае польскім сцягам. На плечы, быццам хустку, накідвае старабеларускі сцяг. На галаву завязвае афіцыйны беларускі сцяг.

Агнэшка. Я гатова.

Сыходзіць.

3. На англійскай будоўлі.

Вымурзаны пабелкай вялікі пусты пакой. З правага боку на падлозе ў куце стаіць брудная настольная лямпа, якая дае святло ў пакоі. Насупраць Ніл спрабуе наладзіць антэну маленькага тэлевізара. З левага боку на прыступках драбіны сядзіць Пэт і наразае хлеб. Збоку стаяць пустыя скрыні. Адна з іх забіта бутэлькамі піва “Guinness” і пакетамі. Пасярэдзіне пакая стаіць нешта вялізарнае, абгорнутае завэдзганым ад пабелкі цэлафанам.

Пэт. Ну што?

Ніл. Фігня. Альбо гука няма, альбо карцінкі.

Пэт. Калі нашы перад матчам гімн будуць спяваць – няхай будзе гук, а як харваты завьюць – гук вырубай і выводзь карцінку.

Ніл. А зараз што зрабіць?

Піт. Дэбіл. Зараз усё роўна. Галоўнае пачатак не прафукай.

Ніл. Сам дэбіл. Піва дай.

Пэт. Пяць пенсаў.

Ніл. Я іх ноччу лепей ў тваю сраку запіхну.

Пэт. Запіхні, запіхні. Каб мае глісты ноччу недзе не швэндаліся. Няхай дома сядзяць.

Ніл. Я табе гэтымі пенсамі глотку заткну, калі ты захрапеш.

Пэт. Затыкай! Можна падумаць, што ў цябе ёсць гэтыя пяць пенсаў!

Ніл. *(падымаецца і ідзе да скрыняў).* Заўтра жа будуць!

Пэт. Параздавай, што пазычыў, тады і паглядзім, колькі пенсаў у цябе застанеца, каб ты змог імі мой рот заткнуць.

Ніл дастае бутэльку піва, адкрывае, смачна робіць першы глыток і ідзе да тэлевізару. Пэт таксама адкрывае піва і робіць першы глыток. Уваходзіць Рэй. Ён бярэ бутэльку піва, адкрывае, і робіць першы глыток.

Рэй. Паказвайце, што тут зрабілася?

Пэт падымаецца і паказвае Рэю пакой.

Пэт. Ён за вечар, пакуль мы ў бары былі, усё зашпакляваў.

Рэй. Так...

Пэт. А да абеду ужо і пабяліць паспеў. Адзін! Руплівы такі, нас не мог дачакацца.

Рэй. Так...

Пэт. І кліенту пазваніў, сказаць, што ўсё зроблена.

Рэй. Так...

Пэт. Той прыехаў, аддзячыў і сказаў, што заўтра разлічыцца.

Рэй. І дзе гэты усходні партнёр?

Пэт. Вось.

Пэт рыўком скідвае цэлафан. З-за паднятым слупам пылу відаць паляка Яцэка. Ногі яго зацэментаваны ў будаўнічым баку, у роце кляп, рукі звязаны ззаду.

Рэй. Як вы ўдвух такога каня завалілі?

Пэт. Я як пачуў, што нас ужо разлічваюць, думаў адразу яго заб'ю. Чакаў, калі кліент зліняе. Пакуль чакаў, рукі так свярбелі, так свярбелі...

Ніл. Як ноччу твая срака, калі глісты твае...

Пэт. Заткніся, педзік!

Ніл. Сам педзік! Толькі ў педзікаў срака свярбіць!

Пэт. Мая не свярбіць!

Ніл. У цябе глісты!

Пэт. Ва ўсіх глісты!

Рэй. Заткнуліся разам! Разам! І што далей?

Пэт. Я... мае рукі самі да цэглы пацягнуліся, і я са злосці як трахнуў яго...

Ніл. Педзік!

Пэт. Па мазгам! Па мазгам трахнуў! *(Нілу).* Сам ты педзік! *(Рэю).* Ён і адкінуўся. Адрозу жа! Уяўляеш? Як смаркач заваліўся. Тут мы яго і звязалі, а ногі – у бак з цэментам.

Рэй. Класная работа. *(Нахіляецца, мацае цэмент).* Раствор як трэба! Умеецца, лайдакі, калі трэба. *(Выпростаецца, з замілаваннем назірае за Яцэкам і п'е піва).* Смачнае піва, астуджанае.

Ніл. Парні, я ад піва ў туалет зараз зганяю. *(Бяжыць да дзвярэй).*

Пэт. Бяжы, чмо зцыклівае!

Яцэк нешта мычыць.

Рэй. Перакладзі.

Пэт вымае кляп з рота Яцэка.

Яцэк. Дайце папіць! Будзьце людзьмі!

Пэт. Мы і так людзі.

Рэй. Не адмаўляй у апошнім жаданні.

Пэт. *(ідзе да скрыняў).* Я заўсёды такі лагодны перад футболам.

Яцэк. Якое апошняе жаданне? Чаму апошняе жаданне? Што я такога зрабіў?

Пэт. *(Дастае піва, адкрывае, ідзе да Яцэка).* Што, урода, прыкідваешся бязвіннай авечкай?

Рэй. Чакай. Зараз я растлумачу. Разумееш, Яцэк. Мы, каманда спраўных ірландскіх хлопцаў, узялі цябе, нейкага там пшэка, які хрэн ведае чаму, жыве і працуе на нашай зямлі, па сваёй душэўнай дабрыні сюды, у гэты смярдзючы і паганы Лондан, дзе жывуць англічане – каб ім усім перадохнуць – каб нешта зарабіць – калі ж ўжо нам будзе досыць гэтых фунтаў, о мой Бог! А ты як нам аддзячыў, здыхляк, ублюдак, юда, неданосак?

Яцэк. Што я зрабіў не так?

Пэт. *(устаўляе ў рот Яцэку бутэльку піва, нахіляе яе, каб той мог нармальна піць).* Альбо ён тупы, альбо над намі здэкуецца?

Рэй. Зараз даведаемся. Ты што, насамрэч, не разумееш, што мы сталі беспрацоўнымі?

Яцэк. *(душачыся півам).* Так...яна...аднаразовая...зрабілі...і разлік...

Пэт. Прыдурак!

Рэй. З-за цябе мы ўжо заўтра без работы.

Яцэк. Так праца жа...здзельная... Алімпійскі аб'ект... ёсць тэрміны... *(душыцца півам).*

Рэй. Так тэрміны яшчэ не падышлі, дэбіл.

У пакой падбежкам вяртаецца Ніл і кідаецца да тэлевізара.

Яцэк. Ну і што? Самі вы дэбілы. Мазгамі падумайце, што плацяць нам не за дні, а за работу, што зрабілі.

Пэт. Я яго прытаўку.

Яцэк. Грошы тья жа! Нашто муліць? Зрабілі, бабло ўзялі, і валам яшчэ часу, каб недзе падрабіць. Прасеклі?

Рэй. Ён ідыёт.

Пэт. Клініка.

Яцэк. Самі вы ідыёты, тупарылыя ірландцы...

Пэт. *(запіхвае яму бутэльку глыбока ў горла).* Табе капец, штрэйкбрэхер.

Ніл. *(падскокваючы).* Гімн! Гімн!

Рэй. Кінь пакуль яго.

Рэй і Пэт падыходзяць да Нілу. Стаяць як футбалісты на стадыёне.

Рэй. А чаму цёмна?

Ніл. Калі паказвае, няма гука.

Рэй. Добра.

Пэт. Пшэк вінаваты! Маглі б зараз у пабе нармальна футбол глядзець, а не з гэтым, недакуркам, адносіны высвятляць. Мы з-за гаўнянага целека не можам, нават, гімн спець разам з Эйдэнам, Дарранам і Кітам.

Рэй. Заткніся!

Яцэк. Мужыкі, прабачце, але ж вы не правы! Развяжыце...

Рэй, Пэт і Ніл. *(разам).* Заткніся!

Пачынае гучаць харвацкі гімн.

Рэй. Гэта што? Гэта што?

Ніл. Гімн. Не наш.

Пэт. Харвацкі. Ты што, педрыла, будзеш здэкавацца?

Ніл. Пераблытаў. Пасля наш будзе.

Рэй. Дэбіл. Вырубі гэта выццё!

Ніл выключае гук.

Яцэк. Мужыкі, урэшце, пайміце, дамаўляліся на дакладную работу, а не за дні! Чым раней скончым, тым хутчэй бабкі зрубім! Я жа таксама і для вас стараўся!

Пэт. Толькі не трэба з намі размаўляць, як з тупымі шатландцамі.

Рэй. А чаму шатландцы тупыя?

Пэт. Ну, так...неяк сказалася.

Ніл. Прыдурак!

Пэт. (*лупіць Ніла па галаве*). Сам прыдурак!

Ніл. Што?

Пэт і Ніл лупяць адно аднаго.

Яцэк. Мужыкі, пайміце. Гэта мае продкі вінаваты.

Рэй. Якія продкі?

Яцэк. Пралетарыі! Мне малому дзед расказваў пра сацыялістычныя спаборніцтва! План выканаць і перавыканаць! Сем дзён за пяць!

Ніл. Балюча, дэбіл!

Пэт. А мне не?

Рэй. Супакоіліся, бараны.

Ніл. (*рагочучы, Пэту*). А-ха-ха-ха! Ты баран!

Пэт. Сам ты баран!

Яцэк. Як вам расталдычыць? Як растлумачыць, што я зрабіў благачынную справу.

Рэй. Толькі не трэба нам пропаведзі чытаць. Я сам майстар. Што там з гімнам?

Пэт і Ніл перастаюць біцца. Ніл настрайвае тэлевізар. Чуваць, што матч ужо пайшоў.

Рэй. Ах, ты дэбіл! Ніл, які жа ты крэцін!

Пэт. Тупіца! Дэгенерат!

Ніл. Гэта ўсё пшэк вінаваты! Галаву задурьў!

Усе ненавідзячы глядзяць на Яцэка.

Яцэк. Мужыкі! Мужыкі! Рэй, родны. Пэт, мой харошы. Ніл, дарагі, дарагі Ніл. Я ўсё, усё што скажаце для вас зраблю! Хочаце я ў ІРА ўступлю? Хочаце, кожны вечар вам буду танцаваць вашы кельцкія танцы? Я змагу! Глядзіце! (*Курчыцца, спрабуючы паказаць танец з зацэментаванымі нагамі*).

Пэт. Ён што? Здэкуецца над намі?

Ніл. Паскуда! Ды ён плюе на нашу культуру!

Рэй. На ўсіх нас.

Пэт. Мы проста павінны яго як трэба наказаць.

Ніл. Правучыць!

Рэй. (*Нілу*) Харкні на яго!

Ніл. Я не ўмею харкаць.

Рэй. Ты не ўмееш харкаць?

Ніл. Уяві. Такі я. Незвычайны. У мяне заўсёды суха ў роце. Сліны няма. Арганізм такі. Мне бацькі, каб я не душыўся, заўсёды што-небудзь налівалі. Малому – малако, пасля піва, а бабка разведзены самагон.

Пэт. Тады стукні яго.

Рэй. Так, стукні яго.

Ніл. А ці можа католік католіка біць?

Рэй. Думаю, не.

Пэт. Але я Ніла калашмачу!

Ніл. Гэта любячы. А тут, якая любоў?

Пэт. Тады, не.

Ніл. Шкада. Прагэстанта забіў бы. А гэтага не магу. Шкада.

Пэт. А за тры фунта зможаш?

Ніл. У сэнсе?

Пэт. Ты мне тры фунта вінен. Дасі яму па правай шчацэ раз і па левай раз, пазыку і спішу.

Ніл. Дакладна спішаш?

Пэт. Дакладна.

Ніл. Рэй, ты чуў. Будзеш сведка. Ён з мяне маю пазыку спісвае.

Рэй. Чуў.

Пэт. Ну, бі.

Ніл. Прабач, Яцэк. Мне грошы патрэбны. Сям’я, ўсё такое...

Яцэк. Толькі па-ціху.

Ніл. Як атрымаецца. (*Б’е Яцэка па правай шчацэ*). Прабач.

Яцэк. Бог прабачыць, можа быць.

Пэт. Зараз падстаўляй левую шчаку.

Ніл. Сам падыду. (*Б’е Яцэка па левай шчацэ*).

Яцэк. Урода!

Ніл. Прабач.

Яцэк. Прабач! Каб табе рукі паадсыхалі.

Ніл. Я не спецыяльна! Я ж з-за грошай.

Пэт. Слухайце! Я зразумеў! Католік католіка таксама можа!

Ніл. Гэта чаму?

Пэт. Рэй, над табой ў прыходзе айцец Джэймс здэкаваўся? Здэкаваўся! Католік над католікам. Значыцца, можна.

Рэй. Ну і сука ты, Пэт. (*Плача*). Мяне ж не білі. Мяне гвалцілі.

Пэт. Давайце і мы яго згвалцім.

Яцэк. Лепей адразу забіце!

Рэй. Якая ж ты ўсё ж такі сука, Пэт. (*Рыдае*).

Ніл. (*ціха, Пэту*) Нашто ты яму прыгадаў? Дрэнна гэта. Дрэнна. Гэта яго траўма на ўсё жыццё.

Пэт. А-а-а. Рэй, прабач. Можа, можа табе стане лягчэй, калі ты з гэтым пшэкам зробіш тое самае, што з табой вырабляў гэты стары грахаводнік, мярзотны вырадак, смярдзючы педафіл - айцец Джэймс.

Яцэк. Не трэба! Якое паскудства! Вы жа не педзікі! Вы не будзеце мяне трахаць!

Рэй. (*Перастае плакаць, злосна*). А хто табе сказаў, што мяне малым трахалі?

Яцэк. Так яны жа самі казалі.

Рэй. Мяне ніхто не трахаў! Чуеш? Ніхто! Паўтары!

Яцэк. Цябе ніхто не трахаў. Я ўсё зразумеў. Прабач.

Рэй. Рыба ёсць?

Пэт. Вядома!

Рэй. Нясі!

Пэт падбягае да скрыні, дастае з пакету за хвост вялізарную рыбу.

Пэт. З хлебам?

Рэй. Абыдзецца.

Пэт падае Рэю рыбіну. Рэй бярэ яе.

Рэй. Запомні, дзетка, праз якія пакуты я прайшоў у прыходзе. І гэта, нават, за самую дробную правіннасць. Заместа вячэры, айцец Джэймс адводзіў мяне у пусты пакой і клаў на галаву рыбу – сімвал хрысціянства. Сакавітую, духмяную, тлустую. *(Кладзе на галаву Яцэка рыбу).*

Яцэк. Не трэба.

Рэй. Яна пахла, смачна пахла, дражніла сваёй салёнай, апетытнай спакусай. А мне нельга было дакранацца да яе, мне забаронена было яе есці. А мне так хацелася. Я глытаў слінкі, я імі душыўся, яны капалі з маёй дзіцячай барады, вочы мае плакалі і слёзы каціліся па румяных шчоках, гэты смачны расол плыў з майго бягрэшнага ілба. А я стаяў, стаяў гадзінамі. А сліна душыла і душыла мае мазгі, мае вочы, мае вушы, якія чулі словы з Бібліі, якія чытаў і чытаў уголас айцец Джэймс, які пакутаваў ад бяссоння. “Сказаў яму адзін з вучняў ягоных, Андрэй, брат Сымона Пятра: Ёсць тут адзін хлапец, які мае пяць ячменных хлябоў і дзве рыбы, але што гэта на столькіх? *(Пакуль Рэй гаворыць, Пэт і Ніл ядуць рыбу, запіваючы яе півам).* І сказаў Іесус: Загадайце людзям сесці. Было жа многа травы на месцы. Дык паселі мужчыны лікам каля пяці тысяч. І ўзняў Іесус хлябы і ўчыніў падзяку, раздаў сядзячым, таксама і з рыбай, колькі хацелі. А калі наеліся сказаў вучням сваім: Збярыце кавалкі, што засталіся, каб не згінулі. Ды сабралі і напоўнілі дванаццаць кашоў кавалкаў з пяці ячменных хлябоў, якія асталіся ў тых, што елі. Дык тыя людзі, убачыўшы цуд, які ўчыніў Іесус, казалі: Што гэта ёсць сапраўдны прарок, катры мае прыйсці на свет. Іезус жа пазнаўшы, што маюць прыйсці, каб узяць яго і зрабіць яго каралём, аддаліўся ізноў сам адзін на гару.” І так амаль кожны месяц. Кожны. *(Рэй падыходзіць да скрыні Дастае з пакета рыбу, адкусвае вялізарны кавалак, адкрывае піва і п’е).* Так я напамяць вывучыў Біблію. Так я адмовіўся ад думкі стаць святаром, хаця мая бабуля так пра гэта марыла і памерла без выканання мары. Так я заўсёды з півам ем рыбу, таму што за тыя пакутныя ночы галодны хлапец зведаў, што на свеце няма нічога смачнейшага за рыбу – за любую рыбу, таму яна самая жаданая і самая святая. “Працуйце-жа не дзеля ежы, што знішчаецца, а дзеля ежы, што астаетца ў жыцці вечнае, якое дасць нам Сын Чалавечы, бо на ім паклаў пячаць Сваю Айцец Бог. Яны-жа казалі Яму: што нам рабіць, каб рабіць справы Божыя? І сказаў ім Іесус у адказ: Вось справы Бога: каб вы ўверавалі ў таго, Каго ён паслаў. Яны-жа казалі яму: Які жа Ты дасі знак, каб мы бачылі і паверылі Табе?” *(Рэзка паварочваецца да Ніла).* А які там лік?

Ніл перастае есці, падбягае да тэлевізару, глядзіць на экран. Галава яго паціху ўціскаецца ў плечы.

Ніл. Тут рэклама нейкая...

Рэй. Што там?

Пэт. Рэклама! Нашы першы тайм адгулялі, а мы ўсё прафукалі! Што за уроды? Што за жыццё такое сранае? *(Яцэку.)* Ты труп!

Яцэк. Чакайце! Не трэба! Да мяне нявеста едзе! Я таму і спяшаўся, што мне трэба паслязаўтра ў Дубліне быць, яе сустракаць! Калі ласка. Яна нікога не ведае ў Ірландыі. Хто яе ў аэрапорце сустрэне? Што ёй рабіць? Без фунта! І паклажа яе ўжо ў Дубліне! І стаіць яна адна голая, адзінокая небарака, без пенса ў кішэні, трымаючы ірландскі сцяг ў руцэ. Так! Так! Ірландскі! Я ёй яго пасля абарту падарыў!

Рэй. Што????!!

Пэт. Што????!!

Ніл. Што???!!!

Рэй. Яна зрабіла аборт?

Яцэк. Так атрымалася.

Рэй. Ты жа католік!

Яцэк. Так што зараз?

Рэй. І ты дазволіў?

Яцэк. А што нам заставалася? Мы не ведаем, што нас чакае. Толькі зараз нешта стала ўсталёўвацца. Ды мяне пякотка бярэ, гледзячы на гэтых пузатых кабет, якія выноць ад таксікозу. Трэба было не зацягваць, і я адвёз яе на аборт у Англію.

Рэй. У Англію?! О-о-о-о!

Пэт. О-о-о!

Ніл. О-о-о!

Рэй. Грэшнік! Ты неданошаны грэшнік! Ты заслугоўваеш смерць. Ты забіў свайго сына, ў гэтай спаракнелай Англіі, ты адправіў на загібель душы дзяўчыну ў гэту смярдзучую Англію, з-за сваёй сквапнасці ты стаў іудай у гэтай паганай Англіі

Яцэк. Я вам дапамог! Як вы не зразумеце?

Рэй. Здохні! Здохні!

Пэт. Здохні

Яцэк. Я хачу ў туалет!

Рэй. Ты не заслужыў туалета.

Яцэк. Ваша піва “Guinness” такое харошае, такое смачнае, і так хочацца ў туалет.

Ніл. Мне таксама. Нырккі мае, нырчкі! (*Выбягае*).

Рэй. (*Пэту*). Памажы яму перад смерцю.

Пэт. Я?

Рэй. А што - я?

Пэт. Чым я памагу?

Рэй. Засунь яго штуку ў пасудзіну з-пад так любімага “Guinness”. Няма чаго з нашым півам у пузе на той свет адпраўляцца. Няхай там анГельскую смалу п’е.

Пэт. Я не буду. Няхай сцуль Ніл гэта зробіць.

Рэй. Няхай Ніл. Мне аднолькава.

Пэт дастае будаўнічыя пальчаткі, пустую бутэльку і чакае Ніла.

Пэт. Што ён так доўга?

Рэй. Ты ў мяне пытаешся? Я што, яго асабісты ўролаг?

Пэт. Ды задраў ён мяне сваім ссаннем. І гэты ссаны Лондан задраў. Трэба валіць адсюль. Альбо у Канаду, альбо ў Штаты.

Рэй. Я пра Швецыю мару. Мой брат у Швецыі. Класна тамака яму. І шведкі вясёлыя, п’юць па пятніцам. Брат расказваў: ідзе неяк па горадзе ў пятніцу вечарам, а насустрач шведка. Стала, штаны спушціла, села і прама на дарозе нассала. У цэнтры горада!

Пэт. Абажаю панкаў!

Рэй. Яна не панк. Проста ссаць захацела.

Яцэк. Прабач мяне, Божа. Мужыкі, вы сур’эзна? Я не сплю?

Рэй. Ссаць хочаш?

Яцэк. Хачу. Вельмі хачу.

Рэй. Тады рот закрый і маліся пра сябе.

Вяртаецца Ніл. Пэт працягвае яму будаўнічыя пальчаткі і пустую бутэльку.

Пэт. Трымай, сцыкун, праца знайшлася.

Ніл. Якая?

Пэт. Пальчаткі адзень.

Ніл. *(нацягваючы пальчаткі).* Пшэк жа ўсё зрабіў?

Пэт. Яшчэ не ўсё. Трымай тару.

Ніл. Што мне з ёй рабіць. Яна жа шкляная.

Пэт. Ну і добра. А зараз падыходзіш да паляка, дастаеш яго дзетародную штуку і накіроўваеш яе дакладна ў пасудзіну.

Ніл. Вы што, чувакі?

Пэт. Чувак таксама ссаць хоча. Трэба дапамагчы.

Ніл. Я не магу.

Пэт. А па мордзе біць мог? А тут блізкаму памагчы патрэбу справіць не можаш?

Ніл. Так я яго за пазыкі лупіў, а не за ідэю.

Рэй. Можаш яшчэ два фунта мне не аддаваць. Памажы яму.

Ніл. Не. Не. І не прасіце!

Рэй. Як? Табе не трэба два фунта?

Ніл. Абыдуся! Я горды ірландзец!

Яцэк. А мне што рабіць?

Рэй. Прасі Ніла.

Яцэк. Ніл, ты жа мой дружбан!

Ніл. Я не змагу, нават, у пальчатках! *(здзірае пальчаткі, кідае іх у бок).*

Яцэк. Я больш не вытрымаю!

Пэт. Вось гэта кара! Так яму і трэба. Зараз нешта пацячэ... *(П'е піва).*

Ніл. А давайце яму на час рукі развяжам. Няхай сам ў пляшку і ссыць. Ён жа не ўцячэ ад нас?

Рэй. Геніяльна!

Пэт. А ты не баран, Ніл. Малаток! Яшчэ не зусім дэбіл.

Рэй. Мазгі трохі вараць!

Яцэк. Мужыкі, хутчэй!

Ніл падбягае да Яцэка, развязвае яму рукі.

Яцэк. Пасуду! Пасуду!

Пэт. На, на! Я ўжо дапіў! *(Дае Яцэку бутэльку).*

Яцэк. Адварніцеся, вырадкі.

Усе адварочваюцца. Цішыня.

Рэй. Ну? Што там у цябе?

Яцэк. Мне няёмка.

Пэт. Ой, з чаго гэта?

Ярэк. Толькі не рагачыце, калі журчаць буду.

Усе пачынаюць нястрымана рагатаць.

Яцэк. *(істэрычна).* Я так і ведаў! Уроды!

Ніл. Ціха, няхай чалавек расслабіцца.

Пэт. Я не ўтрымаюся, як толькі пачую.

Рэй. Давайце пець.

Ніл. Што?

Рэй. Што, што? Калядны псалом! Няхай будзе свята. Паляку яго шмоткі ўжо не спатрэбяцца, і я вам іх буду дарыць, быццам калядныя падарункі.

Пэт. Дык да каляд яшчэ далёка.

Рэй. А калі не дажывем? Майя напрыканцы года канец свету абяцалі. Так што давайце загадзя.

Яцэк. Як Каляды – так загадзя, а мне аб’ект здаць наперад – аніяк, так?

Рэй. Затухні, у нас свята! Сцы, давай. Ірландцы, спяваем!
(пачынае першым)

On the first day of Christmas,
my true love sent to me
(В первый день Рождества
моя настоящая любовь отправила мне)

Усе. (спяваюць)

A partridge in a pear tree.
(Куропатку на грушевом дереве).

Яцэк. Тару! Яшчэ тару!

Рэй дапівае сваё піва, аддае Яцэку пустую бутэльку, забірае поўную і ідзе да скрыні.

Усе (спяваюць)

On the second day of Christmas,
my true love sent to me
Two turtle doves,
And a partridge in a pear tree.
(На второй день Рождества,
моя настоящая любовь отправила мне
Две горлицы,
Куропатку на грушевом дереве.)

Рэй. (паставіўшы пляшку ў скрыню). Мужыкі, не пераблытайце! Гэта не піва.

Усе. (спяваюць)

On the third day of Christmas,
my true love sent to me
(На третий день Рождества
моя настоящая любовь отправила мне)

Пакуль усе спяваюць, Рэй падымае бацінкі Яцэка.

Рэй. Амаль новыя. Каму падарыць?

Пэт. Дай мне. Мне бацьку нешта трэба прывесці. Вось і будзе на той свет у чым адправіць.

Рэй. Трымай. (аддае Пэту бацінкі).

Усе (спяваюць)

Three French hens,
Two turtle doves,
And a partridge in a pear tree.
(Три французских курицы,
Две горлицы,

Куропатку на грушевом дереве.)

Рэй падымае пінжак Яцэка.

Рэй. Мне вялікі. І табе, Ніл, таксама. Што рабіць?

Ніл. О, мая мамка ладная. Ёй будзе. Падарак.

Рэй. Дык ён жа на мужыка.

Ніл. Ды ў нашай глухамані ўсё роўна. Абы цёпла.

Рэй. Трымай. (*Аддае Нілу пінжак*).

Усе. (*Спяваюць*).

On the fourth day of Christmas,
my true love sent to me
(*На четвёртый день Рождества
моя настоящая любовь отправила мне*).

Рэй. Свята на славу, мужыкі?

Пэт. Так, Рэй.

Ніл. Дзякуй, Рэй.

Усе. (*Спяваюць*).

Four calling birds,
Three French hens,
Two turtle doves,
And a partridge in a pear tree.
(*Четыре черных птицы,
Три французских курицы,
Две горлицы,
Куропатку на грушевом дереве.*)

Рэй забірае ў Яцэка другую бутэльку.

Рэй. Палягчэла?

Яцэк. Зараз палягчэла.

Рэй. Зараз здохні, свалата. (*Ставіць другую бутэльку ў скрыню*). Не пераблытайце.

Ніл. Давайце вып'ем.

Ніл, Пэт і Рэй адкрываюць яшчэ на адной шклянцы піва і п'юць.

Пэт. Можа, яго пасекчы? На мяса! Прададзім, біфштэксы будуць.

Ніл. Я не буду прадаваць польскае мяса.

Пэт. Якія мы гордыя!

Рэй. І што мы на гэтай гавядзіне заробім?

Пэт. Мала. Але ўсё жа грошы. Індусам у рэстаран. Альбо кітайцам. Усё адно, што там яны з рысам будуць варыць. Сабакі, палякі...

Рэй. Ну і гадасць!

Яцэк. Вы такія класныя, сябры. У мяне зыбанскія дружбаны з Ірландыі. З казначай Ірландыі – смарагдавай выспы. Гарэзлівыя, вясёлыя такія хлопцы. Жартаўнікі, гумарысты, разумнікі. Давайце так. Вы забіраеце палову майго заробка, а? І зараз жа пойдзем і вып'ем?

Рэй. Заўтра ўсё тваё будзе нашым. Ты не ўцяміў?

Яцэк. А што вы кліенту скажаце?

Рэй. Што ты ў Дублін да нявесты папёрся, а грошы каб мы забралі.

Яцэк. Ён не паверыць.

Рэй. Нам паверыць.

Ніл. Я ў туалет!

Пэт. Што ты ўсё туды лётаеш? Ты што там ананізмам займаешся, педзік, вычварэнец, урод? О, глядзіце, гэта яго зацэментаваны пшэк заводзіць!

Ніл. Гэта цябе ён заводзіць! А як ты яму бутэльку ў горла засоўваў! Глыбока, глыбока! Ты хацеў яго, а? Вычварэнец! А ў мяне ныркі! Здаровыя, нармальныя ныркі! Ой, мае ныркі! *(Збягае)*.

Пэт. Сам вычварэнец! Ссуль! Ныркі ў яго! *(Глытае піва)*. Рэй! Ныркі!

Пэт. Чуў, не глухі! *(Робіць глыток піва)*.

Пэт. Давай ныркі пшэка прададзім! Гэта жа такія грошы! Вялізныя! І другія органы! Сэрца. Пячонку. Глядзі, які здаровы бугай.

Яцэк. Гэта грэх! І гэта не па-каталіцку!

Рэй. Змоўкні, грэшнік. *(Пэту)*. Нават не ведаю. Ці можна католіку нырку католіка?

Пэт. А чаму не? Што? Не можа ведзь бедныя хворы католік з пратэстанцкай ныркай пакутаваць! Няхай ўжо лепей з каталіцкай!

Рэй. Правільна.

Вяртаецца Ніл.

Пэт. Ты згодзен парэзаць паляка і прадаць яго ныркі і органы?

Ніл. А ў Бібліі пра гэта што напісана?

Пэт. Што?

Ніл. Не ведаю што. Таму і пытаюся. Рэй, ты Біблію назубок ведаеш, што там пра органы напісана?

Рэй. Зараз паціху ўсю ўзгадаю. Чакайце. “Спачатку было слова...” *(Сам сабе шэпча і ходзіць кругам па пакоі)*.

Пэт і Ніл глядзяць на яго. Яцэк непрыкметна размінае рукі, якія яму развязалі.

Ніл. *(Пэту, ціха)*. Слухай. Біблія вялізарная. Гэта ніколі не скончыцца.

Пэт. *(ціха)*. Пракляцце. Давай з канца ўзгадваць, у сярэдзіне Бібліі з ім сустрэнемся.

Ніл. О, не. Я толькі троху з катэхізіса помню.

Пэт. *(ціха)*. І я. Давай хоць па катэхізісу хутка напамяць прабяжымся.

Ніл і Пэт напружыліся, шавеляць вуснамі. Рэй бубніць сам сабе. Яцэк на ўсякі выпадак хрысціцца, чытае малітву, склаўшы рукі.

Пэт. Ёсць! Ёсць!

Рэй. Што ёсць?

Пэт. Запаведзь узгадаў! “Не пажадай нічога ў блізкага свайго!” Таму органы таксама нельга пажадаць.

Рэй. Нельга.

Ніл. А падарункі на Каляды?

Пэт. Так тое ж падаркі. Яны не аддаюцца.

Ніл. Праўда, Рэй?

Рэй. Так. Яны жа шчырыя.

Ніл. Класна.

Яцэк. Мужыкі, даруйце мне. Усёй душой прашу. Каюся. Прабачце, дзеля Хрыста, дзеля такога светлага свята.

Рэй, Ніл і Пэт глядзяць адно на аднаго добрымі і светлымі вачыма. Твары іх чыстыя і адухоўленыя. Светлая ўсмішка з'яўляецца на іх вуснах, і агульная думка сыходзіць да іх з нябёсаў, і яны адначасова паварочваюцца да тэлевізара, а пасля разам бягуць да яго.

Рэй. Давай-давай! Паказвай!

Пэт. Гук!

Рэй. Лепей карцінку! Што на экране? Які лік?

Ніл. Прамаргалі.

Ірландцы аслупяnelі. Яцэк хапаецца за галаву рукамі, быццам пакутнік на раннехрысціянскіх фрэсках.

Рэй. Гэта ён. Канец свету. Надышоў. Раззлаваўся я. Дужа. Раззлаваўся. Няхай ён здохне.

Яцэк. Толькі Бог можа вырашыць!

Рэй. *(паварочваецца да Яцэка).* Ён вырашыць. Мы пайшлі. Ты застаешся. Не ведаю, калі сюды прыйдуць алімпійцы. Знойдуць жывым – пашанцавала. Знойдуць мёртвым – Божая воля. Але калі будзеш жыць і паліцыі скажаш, што мы цябе замуравалі, тады табе дакладна не жыць. І нявесце тваёй. І ўсёй сям'і. Ясна?

Яцэк. Ясна.

Пэт. Трэба кляп засунуць, каб не крычаў. Каб без падману.

Рэй. Правільна. І рукі зноў звяжыце.

Ніл. Дайце яму шанец! Хаця бы рот не затыкайце.

Рэй. Добрымі намерамі выслана дарога ў пекла.

Ніл. Калі ласка! Павінен быць шанец!

Рэй. Ладна. Здагадаешся, якая жывёла была ў мяне ў маленстве – кляпа не будзе.

Ніл. О, божа!

Яцэк. О, божа!

Ніл. Гэта не сумленна!

Рэй. Адзін шанс. Ну?

Яцэк. Кот альбо сабака!

Ніл. Кот альбо сабака.

Рэй. Назаві адно.

Яцэк. Кот!

Ніл. Сабака!

Рэй. Ха! Не! Чарапашка.

Ніл. Не!

Рэй. Да!

Яцэк. Пазавіце святара!

Рэй. Ладна. Я таксама бываю добрым. Другі шанс. Што я з ёй зрабіў? Давайце нават па дзве спробы ад цябе і ад Пэта.

Ніл. Добра. Што ты зрабіў? Што можна зрабіць з чарапашкай? Ты яе панцыр абліў бензінам, і яна гарэла, быццам брытанскі салдат.

Рэй. Не! Пэт, а ты што думаеш?

Пэт. Што можна зрабіць з чарапашкай? Узяў гінекалагічныя абцугі і выдраў яе з панцыра.

Рэй. Клёва! Але не так. Устаўляй кляп!

Ніл. Чорт!

Пэі і Ніл ідуць да Яцэка.

Яцэк. Так што ты з чарапашкай, урода, зрабіў?

Рэй. Суп зварыў. Вы што Жуля Верна малымі не чыталі?

Яцэк. Я! Я чытаў!

Пэт. А я не. (*Устаўляе кляп Яцэку*).

Ніл. І як суп? (*Завязвае рукі Яцэку*).

Рэй. Такое дзярмо! Як капітан Нэма мог яго есці? Вычварэнец! Я бабку ім накарміў. А каб ёй смачней было, так цукеркі на цёрцы нацёр, ды і ў суп насыпаў. Яна з віскі ні хрэну і не сцяміла. З’ела і з’ела. Ну ўсё. Забірайце гасцінцы, шмоткі, пойдзем. Бывай, паляк. Бог дасць, пабачымся яшчэ на гэтым свеце.

Парні збіраюць свае рэчы, выключаюць тэлевізар, складаюць яго ў скрыню, у другую скрыню кладуць хлеб, кансервы і піва.

Ніл. Парні, але ж мы не падлюкі, што так робім?

Пэт. Ды не! Гэта ўсё МакДонах пра нас паскудныя п’ескі піша. Каб ён здох!

Рэй. Суччын трыбух! Уся Еўропа выскаляецца.

Ніл. І на Брадвей! Гаўнюк!

Пэт. Ён у Лондане жыве?

Рэй. Здаецца.

Пэт. Трэба адпомсціць яму за ўсіх ірландцаў.

Рэй. Як?

Пэт. Трэба яго правую руку цягніком адрэзаць, каб больш не пісаў пра нас, альбо выбіць яму вока з адлегласці ў шэсцьдзесят ярдаў.

Рэй. Трэба выкрасці і скалечыць яму назло яго хатняга любімчыка.

Ніл. А хто ў яго?

Пэт. Дакладна не кот. Іх ён ненавідзіць. Столькі перабіў іх ў сваіх п’есах, вырадак.

Рэй. І сабаку вушы адрэзаў.

Ніл. Урод!

Пэт. І карову ўзарваў.

Ніл. Скаціна!

Рэй. Трусу башку адстрэліў.

Пэт. Сука!

Ніл. У яго п’есах ні слова пра птушак не было!

Рэй. Правільна! Значыцца дома ў яго папугайчык альбо канарэйка.

Пэт. Педзік!

Рэй. Трэба прабрацца ў яго кватэру.

Ніл. І што мы зробім з яго любімчыкам?

Рэй. Засунем ў пральную машынку, ўключым і збяжым.

Ніл. Абрагатацца! Магу ўявіць яго рожу, калі ён пойдзе свае трусы сціраць!

Пэт. А я прапаную засунуць яе ў мікравалноўку і ўключыць хвілін некалькі так на дваццаць! Гэта будзе выбух!

Рэй. Заўтра так і зробім! Пайшлі вып’ем і даведаемся, дзе ён жыве.

Пэт. Вось гэта пацеха!

Ірландцы выключаюць настольную лампу, забіраюць яе з сабой і сыходзяць з скрынямі.

Голас Яцэка. Божа. Як смярдзіць рыба. Я так хачу яе з’есці. Яна смярдзіць, а я хачу яе есці. Яна, мабыць, таму так шалёна і смярдзіць, што я хачу яе з’есць? Божа! Я жа магу зараз трасануць галавой і скінуць яе. (*Чуваць, як рыба падае*). Лягчэй. Не. Не лягчэй. Яшчэ горш. Раніцай я буду на яе глядзець. А з’есці не змагу. І як жа мне не глядзець на яе цэлы дзень. Божа! А як смярдзяць валасы! Душок застаўся. І заўтра будзе яшчэ горш. Я буду смярдзець рыбай і буду бачыць рыбу. Божачка! За што такая кара? За аборт? Жыццё за жыццё? Ты справядлівы Божа... Але не будзь такім... Прабач мяне, Божа. Я зноў хачу пісаць. Зноў. Я не перажыву, Божа. Няма духу.....

Як хораша стала. Як лёгка. Вось дзе жыве душа. У мачавым пузыры. І так цёпленька нагам стала. Так прыемна. Дзякуй, Божа. Я ведаю, ты са мной. Ты тут. Ты побач. Ты бачыш мяне. Думаеш пра мяне. Клапоцішся пра мяне. Зараз нехта прыйдзе. Не зусім зараз, раніцай. Раніцай прыйдзе кліент і мяне ўратуе. Дзякуй табе, Божа.....

Становіцца холадна, Божа. Усё адубела. Ноч халодная. Штаны мокрыя застываюць. Смурод ад мачы і рыбы. Божа. Божа, а зараз я хачу і какаць. Што мне рабіць, Божа?
.....

Ізноў так цёпла і хораша. Мабыць яшчэ і тамака недзе душа жыве. Прабач мяне, Божа, за такія думкі. Я шалею. Прабач мяне, Божа, прабач.....

Зноўку падмярзае, Божа. І так гадка карэе. Скоўвае мяне. І так смярдзіць! Такая жудасная смерць, Божа. Абразлівая смерць. Курва! Я не хачу паміраць, Божа. Не хачу. Я так хачу жыць, працаваць, любіць. Не пакідай мяне, Божа! Навуцы, навучы мяне! Я пайду за табой! Прыйдзі да мяне, Божа!

Я паміраю. Я больш не магу стаяць. Я больш не магу трываць. Я хачу паваліцца. Паваліцца і хутчэй памерці. Хутчэй. Раз і ўсё. Божа! Ты дзе? Забі мяне зараз жа. Толькі каб без пакутаў, не асілю болей.....

Хто там? Хто там ідзе? Там нехта ёсць? Здалося... Не, там нехта ідзе... Хто там ходзіць? Хто там? Хто там? Гэта ты?...

Моцнае святло засцілае вочы.

4. У канадскай паліклініцы.

У прыёмным пакоі ў дзіўных строях сядзяць кітайцы: хто ў трыко, хто ў халатах, хто ў бліскучых касцюмах. На гэтым каларытным фоне вызначаецца фігура рыжсага ірландца Ніла. У аддзяленне заходзіць Элізабэт – мажняя канадка ў акулярах, каля 30 гадоў. У руках вялікая сумка. Яна спыняецца, разглядае наведвальнікаў, пасля рашуча сядзе каля Ніла.

Элізабэт. Дзень добры.

Ніл. Добры.

Элізабэт. Я каля цябе. Хоць нехта светлы ў гэтым пекле.

Ніл. У пекле? Якім пекле?

Элізабэт. У чортавым пекле. Я пра паліклінікі і бальніцы Канады. Ты першы раз тут?

Ніл. Так.

Элізабэт. Няшчасны! У цябе з сабой хоць ёсць яда, кніга?

Ніл. Не. Я не ведаў.

Элізабэт. Ты што! Заўсёды бяры. У мяне і тэрмас з сабой, і бліны. Магу накарміць, калі прагаладаешся. (*Лезе ў торбу*). І кнігу ўзяла. Самую вялікую. Дома за такое не сяду, а ў паліклініцы, час марнаваць – самае то. (*Дастае кнігу*). Вось. Буду чакаць і чытаць “Вопыты” Мантэня.

Ніл. Гэта пра хваробы?

Элізабэт. Пакуль не.

Элізабэт гартае лісты кнігі. Кітайцы пачынаюць сумаваць. Дзяўчына кладзецца на падлогу і пачынае вырабляць гімнастычныя практыкаванні на гнуткасць. Гледзячы на яе, мужчыны пачынаюць жангліраваць прадметамі.

Элізабэт. Што ў вас здарылася?

Ніл. Ды нешта не так з правай рукой. Ные, адсыхае, баліць і баліць. Нават, часам, пальцамі не магу варушыць. Ужо і працаваць цяжка.

Элізабэт. Не пазайздросціш. Я неяк у парку нагу зламала. Мяне адвезлі ў бальніцу. Я ў муках 20 гадзін ў прыёмным пакоі пракакала. А калі мне, нарэшце, аперацыю зрабілі, то ўжо на наступны дзень казалі “ідзіце”. Як я магла пайсці! Я жыву адна. Бацькі ў другім горадзе. А ў магазін? А есць зрабіць? Памыцца? Ім што, да галавы? Яны сваё зрабілі.

Ніл. Уроды.

Элізабэт. Гэта яшчэ ласкава! У паліклініцы не так марудна. Я неяк чатыры гадзіны пракакала. Сусед шэсць прасядзеў. А сёння колькі чакаць? *(У голасе чуваць істэрыку)*. У мяне вуха страляе і не чуе. Трывала тры дні, абы сюды не ісці. Але больш не магу. І зноў чарга! І паўсюды гэтыя кітайцы.

Ніл. Так часта хварэюць?

Элізабэт. Не ведаю. Іх “Цырк дю Солей” наймае. Што там у тым цырку? Можа ад якой скаціны да іх што чапляецца? Не ведаю. І чаму на халеру менавіта кітайцы ім патрэбны? Чаму нельга еўрапейцаў наняць?

Ніл. Кітайцаў танней.

Элізабэт. Вось так заўсёды ў Канадзе! Што танней, то і бяруць! Паўсюды магазіны гэтыя жудасныя “Усё за 1 долар”. А зараз і новыя грамадзяне за долар штука. Раней я жыла ў прыстойным раёне. Толькі канадцы. Але ціхім сапам год за годам дамы акупіравалі арабы, негры і... як там іх... майя.

Ніл. Майя?

Элізабэт. Іх нашчадкі.

Ніл. А!

Элізабэт. І ўсе мае прыстойныя суседзі пачалі з’язджаць ў другі раён. І неяк іду я на працу ў бібліятэку адным непрыгожым ранкам і разумею – я засталася адна! І я вымушана была шукаць кватэру ў доме, дзе жывуць карэнныя канадцы.

Ніл. Алеуты?

Элізабэт. Не, не тыя. Карэнныя белыя.

Ніл. Разумею.

Кітайскія эквілібрысты пачынаюць рабіць кульбіт. Міма праходзіць, ані не звяртаючы ўвагі на шоу і нешта весела пад нос напяваючы, урач-індус.

Элізабэт. Толькі б не да яго папасці.

Ніл. Мне ўжо ўсё роўна да каго. Хоць да брытанца. Рука зусім знямела. *(Масіруе руку)*.

Элізабэт. Трывай. Яшчэ і гадзіны не праседзелі. Так вось. Жыла я жыла на новым месцы, а праз тры гады на першым паверсе раптоўна іранцы пасяліліся. Праз месяц ліванцы. Пасля філіпінцы і перуанцы. Я кожны вечар раней іграла на піяніна Шапэна. Шапэна! А зараз не магу. Не магу! Альбо мне ляпаюць у сцяну і равуць на сваёй першабытнай мове! Альбо мяне з рытму збіваюць сваімі тамтамамі. А самае жахлівае, што яны ўсе пачалі скрыжоўвацца.

Ніл. Як?

Элізабэт. Так! Гэта ўжо не тая Канада! Гэта нейкая Утопія, сакрэтная лабараторыя НАТА па стварэнню новых гуманоідаў. Мулатка нараджае ад в’етнамца цёмнае вузкавокае дзіцяня – уяўляецца? А папуаска ад наміба нейкую курчавую дзяўчыну з чырвоным тварам і блакітнымі вачыма. Альбо... Альбо...

Ніл. Новы Вавілон! І ўбачым мы новую расу дзіўных стварэнняў чалавецтва, змяшаных з плоці і крыві ўсіх культур планеты нашай.

Элізабэт. Ай! А пасля тых дзеці пачнуць скрыжоўвацца з тымі дзецьмі і такія пароды павыводзяць – Мендэль перавернецца. А мне зноў трэба пераязджаць.

Ніл. Куды?

Элізабэт. Не ведаю куды! Трэба шукаць, дзе адны белыя! Не, я таксама не ідэальна: мая бабка з Расеі. Але ж мне патрэбны нармальныя еўрапеоідныя людзі.

Ніл. У маім ірландскім квартале пакуль што адны ірландцы.

Элізабэт. Выдатна! Хоць ў нечым табе пашанцавала. Я ж ужо надумала ў Расію падацца. Мову трохі ведаю. Нават мужчыну па перапісцы знайшла. З Сібіры. Даўно думала ў госці паехаць. Ужо дзе-дзе, а тамака дакладна толькі белыя. Мяне ад гэтых кітайцаў укалыхвае...*(Робіць вельмі хутка зарадку вачыма)*. А квіток на іх цырк, меж іншым, 70 даляраў каштуе!

Ніл. Усемагутны Божа! *(З істэрычнымі ноткамі ў голасе)*. У мяне рука нямеє, я працаваць не магу, а ім ўсё гулі! І яшчэ за 70 даляраў! Што ж гэта робіцца? *(Ніл заўважае праходзячага па калідору ўрача еўрапеоіднага тыпу і падскоквае да яго з выцягнутай рукой)*.

Ніл. Доктар, калі ж вы мяне агледзіце?

Доктар. Чакайце, чакайце.

Ніл. Я больш не магу! Калі ласка! Я не вытрымаю!

Доктар. Трымайцеся чаргі і захоўвайце парадак. Асістэнт вас запрасіць.

Ніл. Доктар, вы з якой краіны?

Доктар. З Польшчы. Але пры чым тут Польш...

Ніл. Польшчы? Нееет! Нееет! *(Кідаецца на калені і плача)*.

Доктар. Зараз да вас асістэнт падыдзе. Супакойцеся. *(Сыходзіць)*.

Элізабэт. Даканалі чалавека, уроды. *(Нахіляецца да Ніла)*. Ты што? Што з табой?

Трымайся. Трэба чакаць. Яшчэ, нават, і гадзіны не прайшло. Трывай. Можна гадзіны праз дзве да цябе і дойдзе. Хочаш блін з кляновым сіропам? Блін? Ведаеш, што такое блін?

На галаву Элізабэт падае прадмет, якім жангліруюць кітайцы.

Элізабэт. Ат, блін!

Элізабэт хапаецца за галаву, твар звярэе, яна павольна падымаецца і бачыць, як да яе падыходзіць паліцэйскі-кітаец. Элізабэт з лямантам выхоплівае з яго кабуры пісталет і страляе ў яго. Паліцэйскі арашаецца крывавым колерам і падае. Элізабэт пачынае страляць па цыркачах. Яны па чарзе афарбоўваюцца пунсовым колерам і засцілаюць сваімі целама прыёмны пакой. Тады Элізабэт страляе сабе ў скронь. Валасы яе чырванеюць, яна хістаецца, але застаецца на нагах. Нічога не разумеючы глядзіць на пісталет. Ірландзец рыдае з працягнутай да неба рукой.

Паліцэйскі-кітаец. *(Элізабэт)*. Дайце калі ляска. Эта рекфісіт сірка.

Элізабэт дакранаецца да галавы. Пасля глядзіць на запэцканую чырвоным руку. Нюхае яе.

Элізабэт. Фарба, блін? Усё, блін! У Расію! Бухаць, мацюкацца, біць усім чушкам морды!

Гучыць вельмі гучна гімн цырка. У прыемным пакоі пачынаецца парад-але з удзелам цыркачоў, аркестра, медперсаналу і мясцовых жыхароў, якія маюць карткі сацыяльнага страхавання.

Інтэрмедыя. Недзе тамака.

Гасціная. Белая жанчына ў халаце каля люстэрка расчэсвае валасы. За ёй белы мужчына ў шкарпэтках, трусах і кашулі завязвае гальштук. Звоняць у дзверы. Жанчына праз люстэрка глядзіць на мужчыну. Мужчына праз люстэрка паказвае жанчыне, што ён у трусах. Жанчына выходзіць. Мужчына заканчвае завязваць гальштук. Вяртаецца жанчына з канвертам. Перадае яго мужчыне і зноў расчэсвае валасы. Мужчына распячатвае канверт і дастае дыск. Падыходзіць да DVD- прайгравальніка, ставіць дыск, уключае тэлевізар, сядзе на канапу. На экране тэлевізара з'яўляецца запіс: у цёмным пакоі за брудным столікам сядзіць голы белы мужчына, з дзвюх бакоў ад яго мужчыны ў чорным адзенні і чорных масках на твары з проразямі для вачэй, носа і рота. Голы мужчына пачынае гаварыць.

- Мама, папа...

Жанчына перастае расчэсваць валасы.

- Я ў палоне. Яны патрабуюць выкуп. Сто тысяч даляраў. Гэта надта вялікая сума. Я ім казаў. Але ж яны патрабуюць. І пагражаюць, што калі ім не выплацяць яны мяне заб'юць.

Жанчына сядзе на канапу.

- Паведаміце ў паліцыю, прэзідэнту, міністру, арміі. Усім паведаміце... нашто я згадзіўся сюды ехаць? Вы жа казалі! Казалі мне!

Мужчыны ў чорных вопратках хапаюць голага мужчыну. Адзін прыціскае яго моцна за шыю, другі бярэ яго правую руку і дастае нож.

- Што вы робіце? Не! Не! Толькі не правую! Калі ласка, толькі не правую! (*Працягвае левую руку*). Калі ласка! Гэту! Вазьміце гэту!

Мужчына ў чорным адпускае правую руку голага мужчыны, сціскае кісць яго левай рукі.

- Што? Што вы хочаце? Не трэба... Не трэба ўсю... Толькі адзін... калі ласка... вялікі... Не! Гэты... Не, гэты для кОльца! Заручальнага! Зараз! Гэты... Мезенец! Так! Сячыце мезенец!

Мужчына рэзка падымаецца з канапы і захіляе сабой карцінку на экране. Чуваць чалавечы крык.

- Маммммммммм... Больна... уроды.

Мужчына адыходзіць у бок. Запіс скончыўся. Жанчына ўстае, бярэ канверт. Мужчына апранае штаны.

Жанчына. Дзіўна. Адрас наш. На пошце нешта пераблыталі? Не, памылка. О! Глядзі. І прозвішча наша не так пішацца. А гучыць аднолькава.

Мужчына. Сапраўды дзіўна. Да тэатра паспеем гэта занесці на пошту альбо ў паліцыю?

Жанчына. Я яшчэ не сабраная! Заўтра аднясеш.

Мужчына. Але тамака важная інфармацыя.

Жанчына. Што людзей нанач хваляваць? Усё заўтра паспеюць.

Жанчына падыходзіць да люстэрка і расчэсвае валасы. Мужчына выходзіць з пакою.

5. На расейскіх прасторах.

Заснежаная ўскраіна расейскага горада. Заледзянеўшая старая машына. Каля яе два мужычка дзяўбуць мерзлую зямлю нейкім фантазмагарычным свярдзёлкам. Недалёка ад іх на дзіцячай пляцоўцы на іржавых арэлях з замілаваннем аглядаюць краявіды 35-гадовы Мурат і канадка Элізабэт, апранутая ў бавровае футра, з квяцістай хусткай на плечуках, у ярка размаляваных валёнках на нагах і ў шэрай будзёнаўцы з чырвонай зоркай на галаве.

Элізабэт. Мне тут вельмі отчэнь падабаецца, Мурат.

Мурат. Маўчы. Паслухай як ціха.

Паўза.

Элізабэт. Отчэнь падабаецца.

Мурат. Не кажы так, гэта мяне непакоіць.

Элізабэт. Я? Чаму? Ты не разумееш свой шчасцэ, Мурат.

Мурат. Якой шч... Якое шчасце?

Элізабэт. Глядзі. У фас ўсё проста і зразумела. Калі нешта ёсць, то яно ёсць. А калі няма, то і не трэба.

Мурат. Ты так і гаворыш, таму што турыстка. Тут трэба пуд солі з'есці.

Элізабэт. Так, соль есці. І гарэлка трэба піць з гарла. Давай?

Мурат. Я не п'ю.

Элізабэт. Як гэта так? Усе рускія п'юць.

Мурат. Байкі ўсё гэта. Не п'ем мы. Даўно ўжо не п'ем. Дохнем ад яе.

Элізабэт. Ты жартуеш?

Мурат. Каб жа! Не хачу я яе піць. Мне гадка! Паскудна! І не магу слухаць, калі пра нас так гавораць. Брыдка, Ліза, брыдка.

Элізабэт. Але ж я сваімі вачыма бачыць сёння...

Мурат. І не тое ўбачыш. Антысацыяльныя элементы. Але ж я не такі. Таму і кажу табе, што не магу жыць побач з такімі. Не магу.

Элізабэт. А шым яны дрэнь? Смешныя. Смелыя. Шалёныя.

Мурат. Гадка.

Элізабэт. Не! Гэта аўтэнтычна! Расія форэвер! Бландзіны, светлавокія волаты-алкашы! Гэта казачна зямля белых!

Мурат. Якіх белых? Дзе блакітнавокія? Ты бачыла гэтых рускіх? Татары кіруюць, таджыкі будуюць, чэчэнцамі пужаюць, кітайцы гандлююць, айзеры кафэшкі адкрываюць, а тутэйшыя ханты выміраюць...

Элізабэт. Хто такі ханты?

Мурат. Наце вам! Прыехала, нават не падрыхтавалася. У нэце забіць не магла? Абарыгены. Як вашы індзейцы.

Элізабэт. Ну так. Бывае, як і ў нас. Але ж тут лепш!

Мурат. Цьфу ты, Божа!!! Здзяры ты гэту будзёнаўку. Мяне ганьбіш!

Элізабэт. Гэта крута! І мне ў галаве холадна. Я хачу грэцца гарэлкай, як мне бабуля ў дзевстве казал.

Мурат. А віскі з Канады цяжка было прывезці? Гэта прыстойны напой! Тут бы і я цябе падтрымаў!

Элізабэт. Здэс жа гарэлка танная!

Мурат. Атрута заўсёды танная, ду...душа мая. Бачыш, вунь, той абадраны барак. Гэта супермаркет мясцовы. Схадзі сабе, купі. Але, калі яшчэ пажыць хочаш, самую дарагую бяры.

Элізабэт. А ты са мной пойдзеш?

Мурат. Мне гадка, нават, гарэлку пакупаць!

Элізабэт. Добра, Мурат. Я сама павінна ўсё зведаць. (*Сыходзіць*).

Мурат. Зведай, зведай.

Мурат праводзіўшы яе позіркам, азіраецца па баках, глядзіць на мужыкоў, якія скончылі свідраваць зямлю, дасталі з багажніка насос і нешта адкачваюць, адварочваецца ад іх.

Мурат. Тупіца! Канадская тупіца! Чмурэе, як малое, невядома ад чаго! Гэта жа неэстэтычна! А яна тамака ад акуратненькіх домікаў і лужкоў чухаецца ўся, быццам у яе алергія. А я з маленства чысцёха. А тут куды не зірнеш – бруд і пыл. Летам тры разы на дзень трэба абутак чысціць. А пазногці? Заўсёды чорныя. Адкуль гэта грязь бярэцца? Бабам добра. Яны пазногці напэцкаюць чорным лакам і ходзяць сабе. А мне паскудна! Я эстэт. Я не магу так больш жыць. Я не магу бачыць, як у магазіне ў адной маразілцы побач ляжаць сасіскі, рыба і марозіва! Я хачу ўваходзіць раніцай у аўтобус і вітацца. І каб мне ўсё адказвалі “Добрай раніцы” і усміхаліся, а не дыхалі на мяне перагарам, і кандуктарша па пяць разоў не пыталася:” Ты аплаціў праезд?”. Што гэта такое? Вакол столькі нафты, газу, а па горадзе нейкія калечаныя катафалкі ездзяць. Мы жа яшчэ жывыя людзі, а не будучыя нябожчыкі. А шалікі! Як я люблю яркія шалікі! Але паспрабуй толькі тут начапіць каляровы шалік паверх курткі! Смерць! Канец кар’еры! Тры выбітых зуба! Пярсцёнкі на пальцах? Шчас!!!!!! Толькі адно – заручальнае. Іначай грэх! А я хачу вольна апрацаваць і незалежна выказвацца! У Канадзе ўсе мужыкі ходзяць у шаліках і яркіх шкарпэтках. І я бы ішоў такі па вуліцах Таронта. І ўсім я пофіг! Усім! Хачу ў Канаду. Там усё як роднае. Нават лепей. Бярозкі тыя жа. Хвоя тая жа. І клёны! Каляровыя, як шалікі, чырвоныя клёны! Чырвоныя!

(*Спявае*)

Красный клён, красный клён,
Красный клён стучит в окно
Приглашая нас с тобою на прогулку.
Отчего? Отчего? Отчего так...

Мужыкі дастаюць з багажніка вялікі газавы балон і нясуць яго да насоса.

Мурат. Чаму ўсё такое нудотнае? Таму што я як усе хаджу ў чорным. Прэзідэнт у чорным, дэпутаты ў чорным, папы ў чорным, бізнесмены ў чорным, таргашы ў чорным, студэнты ў чорным, школьнікі ў чорным, нацмэны ў чорным, скінхеды ў чорным, апазіцыянеры ў чорным, усё мужыкі ў чорным. Уся Расія ў чорным. І я такі самы. Чорная куртка, чорныя штаны, чорныя трусы, чорныя бацінкі, чорныя шкарпэткі і чорныя пазногці. Быццам у Расіі няма іншага колеру. Толькі сцяг вока мілуе! Неееееее! Жаніцца ды з’ехаць! Неадкладна! Ліза, Ліза, Элізабэт. Якая жа ты дурная. Ды страшная! Спакусіць цябе лёгка, а далей што? Першая шлюбная ноч, яна ў будзёнаўцы...Нават ўявіць жудасна. Ды якая шлюбная ноч? Мне ўжо да вяселля прыйдзецца ёй даказаць сваю мужчынскую страсць. І ўсё дзеля Канады? Такія мукі? А калі не атрымаецца? А калі атрымаецца?! Божа! А пасля дакладна не да яе будзе, як кватэру сваю прадам і за акіяны пераеду. Памаркоціцца мая страшыдла некалькі начэй і выкурыць мяне са сваёй паўночнаамерыканскай кватэры. Да і што ўжо там за кватэра? Не катэдж жа ў яе. Звычайная бібліятэкарша з кватэрай-студыяй. А прадаўшы сваю двухпакаёўку, я на гэтыя грошы, нават, у Канадзе аднушку не куплю. А іпатэку толькі сямейным даюць. І апынуся я за дзвярыма. Але ж у мяне свае грошы будуць. Банкаўскі рахунак адкрыю. Але дзе жыць

буду? А працаваць? А ня дай Божа захварэю? А карткі сацыяльнага страхавання няма! І пайду хворы і галодны па зімовым вуліцам Атавы. Завея лютая па шчоках б'е, ваўкі выюць, страўнік ад голаду таксама вые! Самлею я, павалюся. І будуць усе праз мяне пераступаць, таму што нікому я там у Канадзе не патрэбны! Нікому! І гэта жахліва! Кожны толькі за сябе! Альбо філіпінец за філіпінца, лівіец за лівійца! А хто за мяне? Каму я там патрэбен? А тут мяне ведаюць, паважаюць, кватэра ёсць, праца ёсць. Суседзі на Вялікдзень яйкамі частуюць. Кладаўшчыцы ў пасцель цягнуць. І жыву жа добра-такі! Бадлера, Хакслі і Бэрроуза ведаю! І адукаваны, і начытаны, і эстэт. І марозівам з пахам рыбы да гэтага часу не атруціўся. І ад гарэлкі ў дзяцінстве не ўтрупянеў. А яркі шалік я магу і ў хаце насіць! Альбо ў тэатр раз у месяц надзену, каб пафарсіць. Ну што з таго, што пазногці чорныя! Дык яны тут ва ўсіх чорныя! Можа, гэта з-за нафты? Столькі нафты! А калі нафта ёсць, то і парадак будзе! Усё будзе! Пуцін абяцаў. Гэты выканае! А мне да спадабы, што ён гаворыць! Так! Я люблю Пуціна! Люблю Пуціна! Божа, што я кажу? Гэта жа прапаганда гомасэксуалізму! Я не люблю Пуціна! Не люблю! Што я кажу? Як жа не люблю, калі люблю? Божа! Не, не люблю! Ці люблю? Не! Не! Не!

Мурат у адчай хапае снег і пачынае яго есці, і твар пачынае ім мыць. Мужыкі цягнуць другі балон з багажніку. Падыходзіць радасная Элізабэт.

Мурат. Ліза! Ліза! Элізабэт! Як добра, што ты вярнулася! Купіла гарэлку?

Элізабэт. Купіла, і так хораша мне там был.

Мурат. Дай глынуць! Дай! Я забытаўся. Я зусім забытаўся! Ліза, я ў адчай!

Элізабэт. Што з табой, горэмышны?

Мурат. Выпіць дай!

Элізабэт дастае з рукавоў футры бутэльку, адкручвае пробку і працягвае бутэльку Мурату.

Элізабэт. Давай, дарагі!

Мурат. Я з гарла не магу! Я эстэт!

Элізабэт. Зарас, дарагі!

Элізабэт дастае з-за пазухі матрошку, раскручвае яе, налівае ў адну палову матрошкі гарэлку і працягвае яе Мурату. Той са смагай яе выпівае, моршчыцца, зноў пачынае есці снег.

Мурат. Што за гадасць!

Элізабэт. Но-но! (Налівае ў другую палову матрошкі). Тост!

Мурат. Налівай тады і мне.

Элізабэт налівае гарэлку ў палову матрошкі Мурата.

Мурат. За што?

Элізабэт. Расію – рускім, Маскву – масквішам! (Выпівае).

Мурат. Хто б казаў! (Выпівае, моршчыцца ад агіды, глядзіць у бок). О! Мядзведзь пайшоў!

Па ўскраіне дзіцячай пляцоўцы ідзе малады буры мядзведзь.

Мурат. Хавай! Хавай!

Мурат і Элізабэт хаваюць гарэлку і палавінкі матрошкі.

Мурат. Гэта Мішка! Алкаголік. Яго яшчэ медзвездзянём спаілі. Ён, нават, зімой спаць не можа. Сны нервовыя, турботныя. Карацей, бадун. Э-э-э, шатун! Э-э-э, карацей усё разам: і бадун, і шатун. Ён калі гарэлку унюхае, так і загрызці можа. Не дыхай!

Мядзведзь раве і сыходзіць далей сваёй дарогай.

Элізабэт. А ў нас у тым годзе па гораду грызлі хадзілі.

Мурат. Гаўно твой грызлі!

Элізабэт. Мурат!

Мурат. Не дыхай, баба дурная! Адкусяць табе язык твой доўгі.

Элізабэт. Ды ушол он ушо!

Мурат. Ушо! Не ушо, а ўжо! Давай, жжжжжжжжжж! Сама!

Элізабэт. Мурат!

Мурат. Што? Не падабаецца? А мне, што, да спадобы? А рускі мужык ён такі! А як вып'е, так і матам пакрые і пабіць можа! Нармальна?

Элізабэт. Нуууу..нармальна.

Мурат. А-а-а! Нармальна! Дык што, Лізок? Можа пажэнімся?

Элізабэт. Ты мяне лубіш, прафда?

Мурат. Я люблю ро... Налівай! І цябе люблю.

Элізабэт. (налівае Мурату і сабе). І застанемся здэсь?

Мурат. Я застануся. А ты... І што ты рабіць тут будзеш?

Мужыкі радасна закрычалі. Мурат і Элізабэт азірнуліся на іх. Мужыкі падбеглі да машыны і дасталі з багажніку трэці балон.

Элізабэт. У бібліятэку пайдурабатАць.

Мурат. Матка Боска! А хто туды ходзіць! Ты ведаеш, якая зарплата ў бібліятэкаршы?

Элізабэт. Але жывуць неяк.

Мурат. Ха! Ха! Ха! І яшчэ раз! Ха! Ха! Ха! Можна зразумець, каб я, эстэт, жаніўся на канадскай бібліятэкаршы, але на тутэйшай? Гэта не прыстойна. Я так не магу.

Элізабэт. Ты харашо сэбе чужаваць?

Мурат. Цудоўна! Снег такі белы! У Канадзе такі самы белы?

Элізабэт. Пры шэм тут Канада? (Выцірае хусткай слёзы).

Мурат. Херня!

Мурат махае рукою і глядзіць як мужыкі нечым незразумелы нападуюць балоны.

Мурат. А там што за херня?

На дзіцячую пляцоўку прыходзіць гарадская юродзівая, заўважае парачку на лавачцы, працягвае ім для вітання рукі і падыходзіць да іх.

Гарадская юродзівая. Андріана Чэлентана і Майкл Джэксан – суперзоркі!

Элізабэт. Што гэта?

Мурат. Гэта нам камплімент!

Гарадская юродзівая танцуе нязграбна “лунную походку” з выцягнутай рукою.

Элізабэт. Хто такі Тшелентано?

Мурат. Не ведаеш Чезентана? Гады будзеш Джэксанам.

Элізабэт. Ён ужо памерець.

Гарадская вар’ятка. Джэксан жывы!!! Вечна жывы!

Мурат. Так!

Элізабэт. *(працягвае ёй рукі).* Так!

Гарадская юродзівая. Джэксан фарэвэр!

Элізабэт. ФорEVER!

Мурат. Давай за Джэксана! Дакладней за цябе!

Элізабэт *(налівае).* А я і руская песня ведаць!

Мурат. Ды ну!

Элізабэт. Спешыальна вучыл в інтэрнэце.

Мурат. За песні! *(Выпівае).* Валяй!

Элізабэт выпівае, ставіць палову матрошку і бутэльку на лавачку, падскоквае да гарадской юродзівай, здзірае з яе плечукоў хустку і кідаецца ў скокі. Гарадская вар’ятка скача разам з ёю. Мурат пляскае ў далоні. Мужыкі выносяць з багажніку чацвёрты балон.

Элізабэт *(спявае)*

Гоп-сыса!
Пыска лыса!
Тшлен на жюлика похош!
Гоп-гоп-гоп-гоп!
Пристаёт ко мне мой поп!
Попик окаянный...

Мурат. Змоўкні, зараз жа!!!

Мурат кідаецца да Элізабэт і б’е яе па шчоках. Элізабэт ад страху прыкрывае рот хусткай. Гарадская юродзівая спачатку рыкае, а пасля лае на Мурата, быццам вартаўнічая сабака.

Мурат. Святататка! Не чапай святога! Гэта мярзота і пахабшчына!

Элізабэт. Жэншын біць нельга!

Мурат. Ты ў Расіі! Слухайся мужыка і бойся Бога! На царкву пасягнула?! Блюзнерка!

Свалата! Панаехала тут, разумееш, пяцідзсятніца з Канады!

Элізабэт. Я атэістка.

Мурат. Недаверка шматок! Дваццаць гадоў таму трэба было прыезджаць! Калі тут смута была! А зараз у нас божыя законы!

Элізабэт. Я падам на цебья в суд!

Мурат. Што-о-о-о! Ты пасягнула на святую царкву! Урода!

Элізабэт. Я урода?

Мурат. Ты! Брудзіш сваім паганым языком!

Элізабэт. Рэлігія – гэта атрута!

Мурат. Гарэлка – гэта атрута! А царква – гэта святло, сонца! *(хапае бутэльку і п’е з яе).*

Элізабэт. Не пі ўсё, козлонёшкам станэш!

Мурат дапівае ўсё да дна, разбівае аб лаўку бутэльку і настаўляе “розочку” на Элізабэт.

Мурат. Заб’ю, сука!

Элізабэт. А-а-а-а!

Гарадская юродзівая. Гаў! Гаў! Гаў! Гаў!

Мурат. Заб’ю уроду!

Элізабэт. Help! Help! Help!

Элізабэт бяжыць да мужыкоў з балонамі. Тыя насцярожана глядзяць. Гарадская юродзівая зубамі чапляецца за рукаў Мурата і вісне. Элізабэт хаваецца за машыну. Мурат адбіваецца ад вар'яткі.

Мурат. Адчапіся, пудзіла! Здохні!

Марат б'е гарадскую юродзіваю, тая адпускае яго рукаў, моцна верашчыць, падае і жалобна скуголіць. Мурат шалёнымі вачыма глядзіць на яе, хістаецца. Пасле плюе ў адзін бок, “розочку” кідае ў другі бок, нахіляецца да гарадской юродзівай і гладзіць яе па галаве.

Мурат. Прабач мяне, мая харошая. Не плач, мілая. Усё ў нас будзе добра. Нікуды я не паеду. Не скуголь, галодная. Ты галодная? Так?

Гарадская юродзівая пачынае лізаць руку Мурата.

Мурат. Ты такая ласкавая. Харошая, харошая. (Цалуе яе ў мордачку). Хочаш есці? Пайшлі, харошая мая. За мной. Побач. Да нагі.

Мурат, хістаючыся, ідзе ў бок барака-супермаркета. Гарадская юродзівая падымаецца на ногі, падб'ягае да лаўкі, хапае палавінкі матрошак, пачынае іх вылізваць. Разам з імі радасна бяжыць за Муратам. Элізабэт асцярожна выходзіць з-за машыны і падыходзіць да мужыкоў.

Элізабэт. Добры вечар.

Першы. Добры.

Элізабэт. Пошэму вы не пабілі яго?

Другі. Яшчэ чаго!

Першы. В чуже просо не пхай носа.

Элізабэт. Вы рускій?

Другі. Яшчэ чаго!

Першы. З Украіны.

Элізабэт. Белы і галюбавокі?

Другі. Як бачыш!

Элізабэт. У вас там такія ўсе?

Другі. Канешне, не!

Першы. Але многія.

Элізабэт. А што вы делать?

Першы. Газ бярэм з газаправода.

Элізабэт. Як? Па Ті-Ві казаць, што Украіна газ не крадуць.

Другі. Цю! І што тут красці? Чатыры балоны! Падумаеш!

Першы. У рускіх процьма.

Элізабэт. І не бойцеся палісіі?

Другі. Баімся. Але ў рускіх сённа свята!

Першы. День єднання народу!

Другі. Дзень уродаў. (Смяецца).

Элізабэт. Рэбьята, а далеко да вашэй Украіны?

Першы. Па газправоду хуценька будзе! Атракцыён “Рускія горкі”!

Другі. Глядзі толькі, каб нашы яго не перакрылі. (Смяецца).

Першы. Або ў Беларусь не пападзі.

Другі. Ты адкуль, гарна дзяўчына?

Элізабэт. З Канады.

Першы. О! У мяне тамака сваякі жывуць. Ты ведаеш, што на Украіну табе віза не патрэбна?

Элізабэт. Рэбьята, мошна я с вамі?

Другі. Лёгка!

Элізабэт. Вот! *(Дастае з-за пазухі застаўшыяся матрошкі, раскручвае іх, кідае ў снег і топча нагамі).* Усё! Паехалі! Вам на бэнзін сколкі дэнег даць?

Другі. Які бензін? У нас жа газ! *(Смяецца).*

Першы. Зараз загрузім. *(Другому).* Будзі манаха.

Другі падыходзіць да машыны, адчыняе заднія дзверы, некага тамака штурхае.

Другі. Янь, уставай! Янь! Падсабі.

З машыны выходзіць паляк Яцэк. Толькі зараз ён лысы, ў памяранцавай футры і ў цёпрых памяранцавых сандалях. Зараз ён – будыйскі манах Янь. Паляк, украінцы і Элізабэт грузяць у багажнік чатыры газавых балоны, свярдзёлак і насос. Хутка змяркаецца. Мужыкі сядваюць у машыну, а Элізабэт нечакана у святле задніх фар становіцца на калені, цалуе снег і ў голас плача.

Элізабэт. Бабуля, бабуля, прабач мене!

З машыны выходзіць манах Янь і трымае Элізабэт за плечы. Тая супакойваецца і кладзе на зямлю будзёнаўку, устае, але раптоўна абмякае. Манах ледзь яе ўтрымлівае. На дапамогу падыходзяць украінцы, яны з палякам грузяць Элізабэт у машыну, з каторай гучыць вясёлая ўкраінская музыка. У цемры відаць толькі заднія фары, якія аддаляюцца.

Эпілог. На круізным лайнеры.

На начной палубе танцы. Да борціка падыходзяць двое.

Ён. І як табе яго нос? Быццам у каня. Не! Зебры! Буйвала з Раджастана! Ты бачыла? І так нахабна сваімі ноздрамі ўцягваў пах твайго поту...

Яна. Якога поту?

Ён. Трохі ёсць.

Яна. Што?

Ён. Мабыць. Яны гэта добра адчуваюць. Яны абвыкаюцца з маленства, як тыя зверы, паляваць па паху. І колькі б ты не душылася сваімі французскімі духамі, ён адчуе твой жах і твой заклік.

Яна. Які заклік?

Ён. Прызнайся. Ты марыла, хаця бы аднойчы, прыціснуцца да чорнага, самага чорнага...

Яна. Не.

Ён. Добра! Да цёмна-шэрага, шакаладнага, бэжавага, кава-з-малаком мужчыне?

Яна. Толькі раз.

Ён. Якая ме... Э-э-э... І ён толькі раз, магчыма сёння, захацеў цябе тут, на гэтай палубе! Рамантычна! Неба ў зорках! Міжземнае мора!

Яна. Тамака ўнізе нейкае лодка праплывае.

Ён. Няхай сабе плыве, а ён падкрадаецца ззаду, як...

Яна. Там людзі. Многа людзей.

Ён. ...як...як...

Яна. Нейкія яны хілья, ледзь жывыя....

Ён. ...як гепард да самкі мартышкі!

Яна. Ты ж казаў, што буйвал.
Ён. Добра. Як буйвал, як драпежнік. Ты нават не заўважаеш яго ўзрушаную паходку.
Яна. Куды яны ўсе плывуць?
Ён. У Італію. І ў цябе перад вачыма толькі яго моцныя чорныя лапы...
Яна. Чаму ў Італію? Тамака зараз не сезон.
Ён. Яго дужыя жалезныя, быццам баабаб, лапы...
Яна. У Еўропе зараз холадна, мокра, дажджы...
Ён. Яны сціскаюць цябе і пачынаюць задзіраць спадніцу...
Яна. І чаму ім у Афрыцы не сядзіцца, праўда? Нейкія дзіўныя людзі.
Ён. Іх праблемы! А пасля націскае табе на живот...
Яна. Гэта брыдка.
Ён. Што? Людзі ў лодцы?
Яна. Яго рукі і жаданні брыдкі.
Ён. Ну-у-у. Ты жа таксама яму брыдка.
Яна. Чаму?
Ён. Таму што ты для яго страхоцце. Белая, аблезлая, светлавокая урода!
Яна. Чаму урода?
Ён. Таму што ў іх смерць белая.
Яна. Дык і у нас так. Што яны нам рукамі паказваюць?
Ён. Нейкія знакі...
Яна. Яны нешта просяць... Пальцы ў рот сунуць. Зубы паказваюць?
Ён. Ваду просяць.
Яна. Дык вакол адна вада!
Ён. Яе ж няма як піць.
Яна. Так. Яна не кіпячоная. Што рабіць?
Ён. А што мы можам зрабіць? Нічога.
Яна. Яны піць просяць.
Ён. У Італіі многа вады.
Яна. А давай купім у бары шампанскага і ім скінем?
Ён. Выдатная ідэя! Няхай п'юць шампанскае разам з намі!
Яна. За Афрыку! За адпачынак!
Ён. За нас! За Еўропу!

Яны разам знікаюць паміж танцуючых на палубе круізнага лайнеру. Людзі танцуюць, танцуюць, танцуюць, танцуюць.

Варшава, 2012

Пераклад Вольгі Кавалеўскай
15ok@mail.ru